

Številka: 35407-4/2019-16

Datum: 14. 12. 2020

Agencija Republike Slovenije za okolje izdaja na podlagi tretjega odstavka 14. člena Uredbe o organih v sestavi ministrstev (Uradni list RS, št. 35/15, 62/15, 84/16, 41/17, 53/17, 21/18, 84/18, 10/19 in 64/19) in 1. odstavka 72. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20) na zahtevo upravljavca PERŠUH, vzreja perutnine, trgovina in storitve, d.o.o., Župečja vas 1d, 2324 Lovrenc na Dravskem polju, ki ga zastopa Jožef Peršuh, ter po pooblastilu E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, v upravni zadevi izdaje okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, naslednje

OKOLJEVARSTVENO DOVOLJENJE

1. Obseg dovoljenja

Upravljavcu PERŠUH, vzreja perutnine, trgovina in storitve, d.o.o., Župečja vas 1d, 2324 Lovrenc na Dravskem polju (v nadaljevanju: upravljavec) se izda okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave, v kateri se izvaja dejavnost intenzivne reje perutnine (piščancev brojlerjev) s proizvodno zmogljivostjo 200.000 mest (Farma Starošince).

Naprava se nahaja na naslovu Starošince 1d, 2326 Cirkovce, na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 689, 690/1, 690/2, 690/3, 690/4, 693, 697, 698/1, 698/2, 643 in 702 v občini Kidričevo.

Napravo in druge z njo neposredno tehnično povezane dejavnosti sestavljajo naslednje nepremične tehnološke enote:

- hlev (N1) s silosoma Sil1 in Sil2,
- hlev (N2) s silosoma Sil3 in Sil4,
- hlev (N3) s silosoma Sil5 in Sil6,
- hlev (N4) s silosoma Sil7 in Sil8,
- hlev (N5) s silosoma Sil9 in Sil10,
- kotlovnice (N6):
  - kotlovnica 1 (N6.1), 2 kurilni napravi,
  - kotlovnica 2 (N6.2), 2 kurilni napravi,
  - kotlovnica 3 (N6.3), 2 kurilni napravi,
  - kotlovnica 4 (N6.4), 2 kurilni napravi,
  - kotlovnica 5 (N6.5), 2 kurilni napravi.

2. Okoljevarstvene zahteve za emisije snovi v zrak

2.1. Ukrepi za preprečevanje onesnaževanja oziroma zmanjševanje emisij iz naprave

2.1.1. Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja mora upravljavec zagotavljati izvajanje naslednjih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje emisije snovi v zrak:

- tesnjenje delov naprave in preprečevanje nastajanja emisije prahu, zajemanje odpadnih plinov na izvoru, rekuperacijo toplote in druge ukrepe za zmanjšanje količine odpadnih plinov;
- čim popolnejšo izrabo surovin in energije ter druge ukrepe za optimiranje proizvodnih procesov;
- optimiranje obratovalnih stanj zagona, spremembe zmogljivosti in zaustavljanja ter drugih izjemnih pogonskih stanj in
- redno vzdrževanje dobrega tehničnega stanja naprave.

2.1.2. Upravljavec mora pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja poleg ukrepov iz točke 2.1.1 izreka tega dovoljenja izvajati tudi naslednje ukrepe za zmanjševanje emisije snovi v zrak:

- v fazah obratovanja naprave, v katerih se trdne snovi (krma, nastilj, gnoj) pretovarjajo, prekladajo ali prevažajo, uporabljajo ali skladiščijo, je zaradi gostote, zrnatosti, velikosti zrn, površinskih lastnosti, abrazijske neopornosti, drobljivosti, sestave ali nizke vsebnosti vlage teh snovi treba preprečevati in zmanjševati emisijo celotnega prahu in še zlasti razpršene emisije snovi iz naprave,
- zmanjševati poti padanja pri iztresanju gnoja na namensko vozilo,
- prilagajati obratovanje naprave lastnostim trdnih snovi,
- zmanjševati nastavitvena dela in čiščenje tako, da ne prihaja do nepotrebne prašenja,
- avtomatizirati pretovor, kot je polnjenje silosov s krmo brez možnosti iztresanja,
- redno vzdrževati in čistiti naprave za pretovor,
- po možnosti uporabiti nakladalnike le za vlažne materiale ali materiale, ki se ne prašijo,
- popolnoma ali v pretežni meri zagotoviti zaprte prostore pri tehnoloških procesih, pri katerih se trdne snovi pretovarjajo, prekladajo, prevažajo, skladiščijo in uporabljajo,
- omejiti pretovarjanje pri visokih hitrostih vetra,
- v zvezi z lastnostmi trdnih snovi uporabiti peletirano krmo, grob nastilj in zmanjševati število mest za pretovarjanje,
- uporabiti zaprta prevozna sredstva in zaprte sisteme za natovarjanje in raztovarjanje trdnih snovi kot so vozila z zaprtimi vsebniki za krmo in steljo, namenska vozila s pokritimi prikolicami za prevoz gnoja in v notranjem transportu zaprte transportne trakove za krmo,
- prati in vzdrževati površine cest, po katerih vozijo vozila za prevoz trdnih snovi,
- zapirati vhodna vrata v prostore stavb, v katera se dovažajo, uporabljajo ali odvažajo trdne snovi,
- zapirati ali tesniti mesta za pretovarjanje trdnih snovi,
- prednostno uporabiti zaprte načine skladiščenja, kot je skladiščenje v silosih, steljnikih, zabojskih, skladiščnih halah ali kontejnerjih,
- uporabiti zaprte sisteme za natovarjanje in raztovarjanje trdnih snovi,
- omejiti hitrosti prevoznih sredstev na transportnih poteh tako, da ne prihaja do prašenja,
- potrebno je redno čistiti in vzdrževati manipulativne površine,
- preprečevati in zmanjševati razpršeno emisijo prahu z rednim preventivnim čiščenjem tehnološke opreme in naprav,

- vse povozne površine na lokaciji naprave morajo biti utrjene,
- v čim večji meri zasaditi rastlinje ali zatraviti površine, ki niso namenjene transportu ali razkladanju.

2.1.3. Upravljavec mora zagotavljati zmanjšanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) z:

- uporabo grobega materiala za nastilj (kot npr. briketirana slama),
- ročnim nanosom svežega nastilja pred in med vselitvijo,
- uporabo krmilnikov za hranjenje po želji,
- uporabo peletirane krme z dodatkom oljnih sestavin,
- uporabo skladišč za suho krmo (silosi), ki so opremljeni z zaprtim sistemom za transport,
- uporabo avtomatskega prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v hlevih in
- z zmanjševanjem koncentracije prahu na način razprševanja vodne meglice.

2.1.4. Upravljavec mora zagotavljati izvajanje naslednjih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav:

- zagotavljati mora ustrezno razdaljo med napravo (farmo) in občutljivimi sprejemniki,
- uporabiti mora sistem nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste, pri čemer se krma ne sme raztresati in voda se ne sme razlivati, zniževati temperaturo v hlevih,
- zagotavljati, da je nastilj stalno suh in pod aerobnimi pogoji,
- optimirati pogoje izpustov izstopnega zraka iz hlevov kot je povišanje odvodov z lociranjem ventilatorjev na slemenu in povečanjem hitrosti prezračevanja skozi te navpične odvode, z učinkovito postavitvijo zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka kot npr. s postavitvijo vegetacijskih ovir (zeleni pas smrek), z dodajanjem preusmeritvenih pokrovov na izstopne odprtine, ki so na nižje ležečih delih sten, da se izstopni zrak preusmeri proti tlom in z razpršitvijo izstopnega zraka na strani bivalnega objekta, ki je obrnjena stran od občutljivih sprejemnikov.

2.1.5. Upravljavec mora za zmanjšanje emisije amoniaka v zrak iz posameznih bivalnih objektov za živali (hlevov) zagotavljati, da izvaja vzrejo brojlerjev na globokem nastilju s prisilnim prezračevanjem in napajalnim sistemom brez iztekanja, pri čemer mora zagotavljati, da emisije amoniaka v zrak ne presegajo mejnih vrednosti, določenih v Preglednici 1 iz točke 2.2.1 izreka tega dovoljenja.

2.2. Mejne vrednosti emisije snovi v zrak

2.2.1. Mejna vrednost emisije amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje z uporabo reje na globokem nastilju je določena v Preglednici 1.

Preglednica 1: Mejna vrednost emisije snovi v zrak

Parameter	Mejna vrednost (v kg NH ₃ /mesto za brojler/leto)
Dušik, izražen kot NH ₃	0,08

2.3. Zahteve za obratovalni monitoring emisij snovi v zrak

- 2.3.1. Upravljavec mora zagotavljati monitoring emisije amoniaka v zrak kot oceno z izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak na podlagi uporabe emisijskega faktorja, ki se nanaša le na emisije glede na način reje iz hlevov.
- 2.3.2. Upravljavec mora zagotavljati monitoring emisije celotnega prahu v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje kot oceno z izračunom letne količine razpršene emisije snovi v zrak na podlagi uporabe emisijskega faktorja.

2.4. Obveznost predložitve poročila o rezultatih obratovalnega monitoringa

- 2.4.1. Upravljavec mora oceno o letnih emisijah snovi v zrak, ki jo izdela izvajalec obratovalnega monitoringa na podlagi ocene z izračunom letne količine razpršenih emisij amoniaka in celotnega prahu v zrak, poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v elektronski obliki vsako leto do 31. marca tekočega leta za preteklo koledarsko leto.
- 2.4.2. Upravljavec mora kot priložo k oceni o letnih emisijah snovi v zrak iz točke 2.4.1. izreka tega dovoljenja priložiti oceno z izračunom razpršenih emisij iz točke 2.3.1. in 2.3.2. izreka tega dovoljenja. Iz ocene mora biti razviden način izračuna in podatki, ki so bili pri tem uporabljeni.

3. Okoljevarstvene zahteve za emisije snovi in toplote v vode

3.1. Zahteve v zvezi z emisijami snovi in toplote v vode

- 3.1.1. Upravljavec mora zagotoviti, da v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne bodo nastajale industrijske odpadne vode.
- 3.1.2. Upravljavec mora pred začetkom dejavnosti iz točke 1 izreka tega dovoljenja, zagotoviti odvajanje komunalne vode iz iztoka V1, na mestu, določenem z Gauss-Krügerjevima koordinatama $Y = 556700$ in $X = 141738$, parc. št. 825/2, k.o. 431 Starošince, v javno kanalizacijo, ki se zaključuje s komunalno čistilno napravo Ptuj:
- v največji letni količini 120 m^3 ,
  - v največji dnevni količini $0,5 \text{ m}^3$.
- 3.1.3. Upravljavec mora po vsaki izpraznitvi hleva zagotoviti suho čiščenje hleva in z gnojem ravnati kot z odpadkom, kot je določeno v točki 4.1.3.
- 3.1.4. Upravljavec mora vode, ki bodo nastale od pranja hlevov, po predhodnem suhem čiščenju hleva, zbirati v podzemnih vodotesnih zbiralnikih, zmogljivosti vsak po 15 m^3 . S pralnimi vodami mora upravljavec ravnati kot z odpadkom, kot je določeno v točki 4.1.3.
- 3.1.5. Upravljavec mora vodo od pranja skrinj kadavrov zbirati v podzemnih zbiralnikih skupaj z vodo od pranja hlevov ter z njo ravnati kot z odpadkom, kot je določeno v točki 4.1.3.
- 3.1.6. Upravljavec mora najmanj vsakih pet let zagotoviti redni pregled podzemnih zbiralnikov ter preveriti njihovo tesnost.
- 3.1.7. Upravljavec mora zagotoviti odvajanje padavinske odpadne vode z asfaltiranih manipulativnih in transportnih površin preko lovilnikov olj, ki so skladni s standardom SIST EN 858.

4. Okoljevarstvene zahteve glede ravnanja z odpadki

4.1. Ukrepi za preprečevanje onesnaževanja oziroma zmanjševanje emisij iz naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja

4.1.1. Upravljavec mora nastale odpadke začasno skladiščiti:

- tako, da ni ogroženo človekovo zdravje in da se ne škodi okolju,
- ločeno po vrstah odpadkov tako, da so izpolnjene zahteve za predvideni način nadaljnjega ravnanja, pri čemer so odpadki opremljeni s podatki o nazivu odpadka in njegovi številki,
- tako, da količina začasno skladiščenih odpadkov ne presega količine odpadkov, ki zaradi delovanja ali dejavnosti upravljavca nastanejo v 12 mesecih.

4.1.2. Upravljavec mora nevarne odpadke začasno skladiščiti tako, da se hranijo ločeno, in da ne pride do mešanja z drugimi nevarnimi odpadki ter z njimi ravnati tako, da so primerni za obdelavo. Upravljavec mora nevarne odpadke hraniti v embalaži, izdelani iz materiala, odpornega proti učinkovanju shranjenih odpadkov, ter jih opremiti z napisom »nevarni odpadek«.

4.1.3. Upravljavec mora za nastale odpadke zagotoviti obdelavo odpadkov tako, da:

- jih odda zbiralcu ali izvajalcu obdelave,
- jih prepusti zbiralcu, če je prepuščanje s posebnim predpisom dovoljeno, ali
- nenevarne odpadke, za katere ne velja poseben predpis, proda trgovcu, če ta zanj zagotovi njihovo obdelavo tako, da jih proda izvajalcu obdelave.

4.2. Ukrepi za spremljanje lastnih odpadkov, nastalih v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja, in ravnanje z njimi

4.2.1. Upravljavec mora voditi evidenco o nastajanju odpadkov in ravnanju z njimi, v kateri so podatki o številkah odpadkov in količinah:

- nastalih odpadkov in virih njihovega nastajanja,
- začasno skladiščenih odpadkov,
- odpadkov, oddanih v nadaljnje ravnanje drugim osebam v Republiki Sloveniji, in
- odpadkov, poslanih v obdelavo v druge države članice EU in tretje države, z navedbo postopka obdelave, kraja obdelave in izvajalca obdelave.

Upravljavec mora podatke v evidenco o nastajanju odpadkov in ravnanju z njimi vnašati tako, da je razvidno časovno zaporedje nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi.

4.3. Ukrepi za preprečevanje, pripravo za ponovno uporabo, recikliranje in predelavo odpadkov, nastalih v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja

4.3.1. Upravljavec mora zagotoviti izvajanje ukrepov, s katerimi bo zagotovljeno preprečevanje nastajanja odpadkov, priprava odpadkov za ponovno uporabo, recikliranje in predelava odpadkov, ki nastajajo v napravi. Za preprečevanje nastajanja odpadkov mora upravljavec izvajati naslednje ukrepe:

- usposabljanje zaposlenih,
- izvajanje ločenega zbiranja odpadkov s tem, da se identificira vrste odpadkov, ki nastajajo ob obratovanju naprave, izdelava navodil za delo in nadzor nad nastajanjem, začasnim skladiščenjem in oddajo odpadkov v nadaljnje ravnanje.

5. Okoljevarstvene zahteve za emisije hrupa

5.1. Zahteve v zvezi z emisijami hrupa

5.1.1. Upravljavec mora pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, ki je vir hrupa, zagotoviti, da na kateremkoli mestu ocenjevanja hrupa, mejne vrednosti kazalcev hrupa, ki so določene v točki 5.2. izreka tega dovoljenja, ne bodo presežene.

5.1.2 Upravljavec mora pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja zagotoviti izvajanje vseh potrebnih ukrepov za preprečevanje in nadzor nad obratovanjem naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ob zagonu, puščanju, okvari ali trenutni zaustavitvi, da emisije hrupa ne bodo presegle mejnih vrednosti kazalcev hrupa iz točke 5.2 izreka tega dovoljenja.

5.1.3 Upravljavec mora poleg ukrepov iz točke 5.1.2 uporabljati naslednje kombinacije tehnik za preprečevanje ali zmanjšanje emisij hrupa:

- zagotovitev ustrezne razdalje med napravo in občutljivimi sprejemniki,
- povečanje razdalje med virom hrupa in sprejemnikom,
- uporabo čim krajših cevi za dovod krme,
- postavitve posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po farmi,
- zapiranje vrat in večjih odprtih stavbe, zlasti med hranjenjem,
- opremo za transport krme, transportne trakove za gnoj, ventilatorje ter opremo kotlovnice za pripravo tople vode upravlja izkušeno osebje,
- izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi,
- upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi,
- uporabo transportnih trakov in polžnih transporterjev,
- uporabo tihe opreme, kot so visoko učinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno, ter črpalke in kompresorji,
- uporabo opreme, ki vključuje opremo za zmanjševanje hrupa, izolacijo vibracij in izvedbo zvočne izolacije stavb,
- zmanjševanje širjenja hrupa z vstavitvijo ovir med vire hrupa in sprejemnike.

5.2. Mejne vrednosti kazalcev hrupa

5.2.1 Mejne vrednosti kazalcev hrupa L_{dan} , $L_{noč}$, $L_{večer}$ in L_{dvn} , so določene v Preglednici 2.

Preglednica 2: Mejne vrednosti kazalcev hrupa

Območje varstva pred hrupom	L_{dan} (dBA)	$L_{večer}$ (dBA)	$L_{noč}$ (dBA)	L_{dvn} (dBA)
III. območje	58	53	48	58

5.2.2 Mejne vrednosti konične ravni hrupa L_1 so določene v Preglednici 3.

Preglednica 3: Mejne vrednosti konične ravni hrupa

Območje varstva pred hrupom	L_1 -obdobje večera in noči (dBA)	L_1 -obdobje dneva (dBA)
III. območje	70	85

5.3. Obveznosti v zvezi z izvajanjem prvega ocenjevanja, obratovalnega monitoringa in poročanjem zaradi emisije hrupa

- 5.3.1 Upravljavec mora zagotoviti izvajanje prvega ocenjevanja in obratovalnega monitoringa hrupa za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja v stanju njene največje zmogljivosti obratovanja.
- 5.3.2 Upravljavec mora prvo ocenjevanje hrupa za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja izvesti v času poskusnega obratovanja oziroma po vzpostavitvi stabilnih obratovalnih razmer.
- 5.3.3 Upravljavec mora zagotoviti izvedbo občasnega ocenjevanja hrupa za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja enkrat v obdobju treh let.
- 5.3.4 Upravljavec mora Agenciji Republike Slovenije za okolje predložiti poročilo o ocenjevanju hrupa zaradi emisije vira hrupa najkasneje v 30 dneh po opravljenem ocenjevanju hrupa.

6. Okoljevarstvene zahteve v zvezi s preprečevanjem onesnaževanja tal in podzemne vode

- 6.1. Upravljavcu se potrdi prejem dokumenta Ocena možnosti za onesnaženje tal in podzemne vode za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja, št. 900219-avl z dne 25. 7. 2019, dopolnitev 7. 8. 2020, izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana.
- 6.2. Ukrepi za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode
- 6.2.1. Upravljavec mora zagotoviti preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode tako, da:
- zagotovi brezhibno in zanesljivo obratovanje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja,
  - izvaja tehnične ukrepe za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode,
  - vodi vzdrževalni dnevnik o izvajanju tehničnih ukrepov iz druge alineje te točke izreka tega dovoljenja in
  - zagotovi izvedbo rednih pregledov tehničnih ukrepov za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode vsakih pet let.
- 6.2.2. Upravljavec mora zagotavljati:
- strokovno rokovanje s sredstvom za razkuževanje, ki ga sme izvajati le ustrezno usposobljena oseba, in sicer tako, da se prepreči izpust v okolje,
  - da v primeru razlitja sredstva za razkuževanje in dizelskega goriva iz vozil ni izpusta nevarnih snovi v okolje,
  - utrjene talne površine transportnih poti,
  - vodenje evidence o uporabi nevarnih in zadevnih nevarnih snovi,
  - določitev postopkov za ukrepanje ob izlivih ali nesrečah,
  - predhodno čiščenje hlevov in opreme z visokotlačnimi čistilci tako, da se zmanjša poraba sredstva za razkuževanje.

7. Drugi ukrepi v zvezi z obratovanjem naprave

7.1. Ukrepi za čim višjo stopnjo varstva okolja kot celote

- 7.1.1. Upravljavec mora pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja izvajati in upoštevati sistem ravnanja z okoljem, ki vključuje naslednje elemente:
1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
  2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
  3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
  4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
    - (a) strukturi in odgovornosti;
    - (b) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
    - (c) komunikaciji;
    - (d) vključevanju zaposlenih;
    - (e) dokumentaciji;
    - (f) učinkovitemu obvladovanju procesov;
    - (g) programom vzdrževanja;
    - (h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
    - (i) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
  5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravilnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
    - (a) monitoringu in merjenju;
    - (b) popravilnim in preventivnim ukrepom;
    - (c) vodenju evidenc;
    - (d) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
  6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;
  7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
  8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
  9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS).
- 7.1.2. Upravljavec mora za preprečevanje ali zmanjševanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti zagotavljati:
- ustrezno lokacijo naprave in razporeditev dejavnosti v prostoru,
  - izobraževanje in usposabljanje osebja,
  - pripravo načrta za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles,
  - redne preglede, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme,
  - začasno skladiščenje poginulih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.
- 7.1.3. Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:
- zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo

- vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin;
  - večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
  - dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin;
  - uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni dušik.
- 7.1.4. Upravljavec mora za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali zagotavljati predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje naslednjo kombinacijo:
- večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja;
  - uporabo odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni fosfor (npr. fitaza);
  - uporabo hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.
- 7.1.5. Upravljavec mora za učinkovito uporabo vode zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:
- evidentiranje porabe vode;
  - odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode;
  - uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme;
  - izbiro in uporabo ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji) in
  - redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitvev opreme za pitno vodo.
- 7.1.6. Upravljavec mora za učinkovito rabo energije v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja zagotavljati sledečo kombinacijo tehnik:
- visokoučinkovite ogrevalne/hladilne in prezračevalne sisteme,
  - optimizacijo ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanje,
  - izolacijo sten, podov in/ali stropov bivalnih prostorov živali,
  - uporabo energijsko učinkovite razsvetljave,
  - uporabo izmenjevalnikov toplote: sistem zrak-zrak,
  - uporabo naravnega prezračevanja.
- 7.1.7. Upravljavec mora za zmanjšanje emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo piščancev brojlerjev zagotoviti oceno ali izračun zmanjšanja emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja.
- 7.1.8. Upravljavec mora enkrat na leto v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja zagotavljati spremljanje skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali, pri čemer mora zagotavljati, da skupni izločeni dušik in skupni izločeni fosfor za piščance brojlerje ne presegata mejnih vrednosti iz Preglednic 4 in 5.

Preglednica 4: Mejna vrednost za skupni izločeni dušik, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni dušik, povezan z BAT (v kg izločenega dušika/mesto za žival/leto)
Skupni izločeni dušik, izražen kot N	Brojlerji	0,6

Preglednica 5: Mejna vrednost za skupni izločeni fosfor, povezan z BAT

Parameter	Kategorija živali	Skupni izločeni fosfor, povezan z BAT (v kg izločenega P ₂ O ₅ /mesto za žival/leto)
Skupni izločeni fosfor, izražen kot P ₂ O ₅	Brojlerji	0,25

- 7.1.9. Upravljevec mora zagotoviti vodenje evidence naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:
- porabo vode;
  - porabo električne energije;
  - porabo goriva;
  - število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi pogini,
  - porabo krme.
- 7.1.10. Upravljevec mora oceno ali izračun zmanjšanja emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja, iz točke 7.1.7 izreka tega dovoljenja, skupno izločeni dušik in skupno izločeni fosfor iz točke 7.1.8 izreka tega dovoljenja in evidenco spremljanja parametrov iz točke 7.1.9 izreka tega dovoljenja poslati Agenciji Republike Slovenije za okolje v pisni obliki enkrat letno, najkasneje do 31. marca.

7.2. Ukrepi za preprečevanje nesreč in zmanjšanja njihovih posledic

- 7.2.1. Upravljevec mora ukreniti vse potrebno, da se preprečijo nesreče ter omejijo in zmanjšajo njihove posledice in zagotoviti izvajanje naslednjih ukrepov:
- preventivno vzdrževanje in nadzor nad delovanjem naprave,
  - izvajanje vseh ukrepov varstva pred požarom, ki so določeni s požarnim redom,
  - redno izobraževanje, usposabljanje in seznanjanje zaposlenih z vsebinami s področja obvladovanja nesreč,
  - ustrezno, vzdrževano gasilno opremo.

7.3. Drugi posebni pogoji

- 7.3.1. Upravljevec mora nemudoma izvesti ukrepe, s katerimi zagotovi skladnost delovanja naprave s tem okoljevarstvenim dovoljenjem, če je kršeno, in inšpektorja, pristojnega za varstvo okolja, obvestiti o tej kršitvi.

- 7.3.2. Upravljavec mora ustaviti napravo ali njen del, če zaradi kršitve pogojev iz tega dovoljenja grozi neposredna nevarnost za zdravje ljudi ali povzročitev znatnega škodljivega vpliva na okolje.
- 7.3.3. Upravljavec mora poročati Agenciji Republike Slovenije za okolje o izpustih in prenosih onesnaževal do 31. marca v tekočem letu za preteklo leto v skladu s predpisi o Evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal.

8. Ukrepi za preprečevanje in nadzor nad izrednimi razmerami pri obratovanju naprave ter za zmanjševanje njihovih posledic

- 8.1. Upravljavec mora zagotoviti izvajanje naslednjih ukrepov:
- redno vzdrževanje objektov in opreme,
  - redno čiščenje in razkuževanje objektov in opreme,
  - dezinfekcijo, deratizacijo in dezinsekcijo z namenom preprečevanja ali širjenja bolezni,
  - oddajo poginulih živali veterinarsko-higienski službi,
  - nadzor nad procesom reje.

9. Obveznost obveščanja o spremembah

- 9.1. Upravljavec mora v primeru spremembe upravljavca najkasneje v roku 30 dni obvestiti Agencijo Republike Slovenije za okolje o novem upravljavcu.
- 9.2. Upravljavec mora vsako nameravano spremembo v obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, povezano z delovanjem ali razširitvijo naprave, ki lahko vpliva na okolje, pisno prijaviti Agenciji Republike Slovenije za okolje, kar izkazuje s potrdilom o oddani pošiljki.
- 9.3. Upravljavec, ob stečaju pa stečajni upravitelj, mora Agencijo Republike Slovenije za okolje pisno obvestiti o nameri dokončnega prenehanja obratovanja naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, kar izkazuje s potrdilom o oddani pošiljki.

10. Stroški postopka

- 10.1. V postopku stroški niso nastali.

O b r a z l o ž i t e v

1. Zahtevek za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja

Agencija Republike Slovenije za okolje, ki kot organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor opravlja naloge s področja varstva okolja (v nadaljevanju: naslovni organ) je dne 11. 11. 2019 s strani upravljavca PERŠUH, vzreja perutnine, trgovina in storitve, d.o.o., Župečja vas 1d, 2324 Lovrenc na Dravskem polju, ki ga zastopa Jožef Peršuh, ter po pooblastilu E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: upravljavec), prejela zahtevek za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje naprave, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega, in sicer za napravo, v kateri se bo izvajala reja piščancev brojlerjev s proizvodno zmogljivostjo 200.000 mest (Farma Starošince). Naprava se nahaja na lokaciji z naslovom Starošince 1d, 2326 Cirkovce, na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 689, 690/1, 690/2, 690/3, 690/4, 693, 697, 698/1, 698/2, 643 in 702.

Naslovni organ je dne 23. 4. 2020, 8. 5. 2020, 10. 8. 2020, 10. 9. 2020 in 1. 10. 2020 prejel dopolnitev vloge.

2. Pravna podlaga za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja

68. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06-ZVO-1-UPB1, 49/09-ZMetD, 66/06-OdlUS, 33/07-ZPNačrt, 57/08-ZFO-1A, 70/08, 108/09, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17-GZ, 21/18-ZNOrg, 84/18-ZIURKOE in 158/20, v nadaljevanju ZVO-1) določa, da mora upravljavec za obratovanje naprave, v kateri se bo izvajala dejavnost, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega, in za vsako večjo spremembo v obratovanju te naprave pridobiti okoljevarstveno dovoljenje. Okoljevarstveno dovoljenje se lahko izda za eno ali več naprav ali njenih delov, ki so na istem kraju in imajo istega upravljavca, pri čemer mora okoljevarstveno dovoljenje vsebovati pogoje, ki jih mora izpolnjevati vsaka naprava ali njen del.

Prvi odstavek 72. člena ZVO-1 določa, da mora naslovni organ odločiti o izdaji okoljevarstvenega dovoljenja za napravo iz 68. člena ZVO-1, tj. napravo, v kateri se bo izvajala dejavnost, ki lahko povzroči onesnaževanje okolja večjega obsega, v šestih mesecih od dneva prejema popolne vloge, pri čemer na primeren način upošteva tudi mnenja in pripombe javnosti.

Vsebina okoljevarstvenega dovoljenja je določena v 74. členu ZVO-1 in 24. členu Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (Uradni list RS, št. 57/15).

Prvi odstavek 16. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega določa, da se okoljevarstveno dovoljenje za napravo izda, če naprava obratuje v skladu s splošnimi zahtevami za obratovanje naprave iz zakona, ki ureja varstvo okolja, s to uredbo, zaključki o BAT in drugimi predpisi, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave. Nadalje je v 20. členu iste uredbe določeno, da ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju poleg zahtev iz 18. in 19. člena te uredbe določi tudi druge pogoje iz zaključkov o BAT in predpisov, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave, pri čemer upošteva pogoje iz zaključkov o BAT, tako da ne poslabšajo kakovosti okolja.

Osmi odstavek 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega določa, da ministrstvo v okoljevarstvenem dovoljenju potrdi prejem ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode iz 9. člena te uredbe oziroma izhodiščnega poročila iz 13. člena te uredbe.

Deseti odstavek 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega določa, da se glede vprašanj o obsegu in vsebini okoljevarstvenega dovoljenja, ki niso urejena s to uredbo, uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave.

Enajsti odstavek 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega določa, da se ne glede na določbe predpisov, ki urejajo zaščito živali, za naprave iz točke 6.6 priloge 1 te uredbe v okoljevarstvenem dovoljenju določijo zahteve iz prvega do desetega odstavka tega člena.

3. Ugotovljeno dejansko stanje in dokazi, na katero je oprto

3.1 Vloga in dopolnitve vloge

Naslovni organ je v postopku odločal na podlagi vloge in dopolnitev te vloge (v nadaljevanju: vloga) s prilogami, in sicer:

- vloga v elektronski obliki na prenosnem nosilcu (CD),
- P1-FarPer-jul19 – obrazec z osnovnimi podatki o IED napravi,
- Pooblastilo z dne 8. 11. 2019,
- Načrt območja naprave z označenimi tehnološkimi enotami, skladišči in iztokom (PGD št. 005-056-18, Projekta inženiring Ptuj d.o.o., julij 2019),
- P2-FarPer-jul19 s prilogami – najboljše razpoložljive tehnike in Zaključki o BAT s prilogama: P2-FarPerA1-jul19 - Prikaz skladnosti z zaključki BAT IRPP in P2-FarPerA2-jul19 - Prikaz skladnosti z drugimi NRT,
- P33-FarPer-jul19 s prilogo – Tehnologija proizvodnje, priloga: varnostni list VIROCID,
- T31-FarPer-jul19 - T31-1 Seznam stavb in T31-2 Seznam tehnoloških enot,
- T33-FarPer-jul19 - Tabela 33-1: Nepremični motorji z notranjim izgorevanjem,
- P34-FarPer-jul19 – skladiščenje, raba surovin in energentov,
- T34-FarPer-jul19 - Tabela 34-1: Skladišče rezervoarjev, Tabela 34–2: Regalna in druga skladišča, Tabela 34-3: Skladišče silosov, Tabela 34-4: Skladišče rezervoarjev z odpadki, Tabela 34–5: Druga skladišča odpadkov, Tabela 34–6: Seznam materialov brez predhodnega skladiščenja,
- P35-FarPer-jul19 - hladilni sistemi, priprava vode in kotlovnice,
- T35-FarPer-jul19 - Tabela 35-1: Hladilni sistemi, Tabela 35-2: Srednje kurilne naprave,
- P41-FarPer-jul19 s prilogami - emisije v zrak s prilogama: P41-FarPerA1-jul19 - Predlog programa prvih meritev in obratovalnega monitoringa emisij snovi v zrak in P41-FarPerA2-jul19 - Program ukrepov za zmanjševanje emisij v zrak,
- T41-FarPer-jul19 - Tabela 41-1: Odvodniki, Tabela 41-2: Povezava odvodnik/tehnologija/predpis, Tabela 41-3: Masni pretoki snovi v zrak, Tabela 41-4: HOS naprava,
- P42-FarPer-jul19 - emisije v vode,
- T42-FarPer-jul19 - Tabela 42-1: Iztoki in odtoki odpadnih vod, Tabela 42-2: Izvor odpadnih vod, uporabljeni materiali in tehnike čiščenja, Tabela 42-3: Vodna bilanca, Tabela 42-4: Lovilniki olj,

- P43-FarPer-jul19 s prilogami - emisije hrupa s prilogami:
  - P43-FarPerA1-jul19 - Ocena obremenjenosti okolja s hrupom za projekt Sprememba v obratovanju naprave za intenzivno rejo perutnine Farme Storšince iz 170.000 na 320.000 mest, št.CEVO-400/2018-A-ver.2, izdelal IVD Maribor, 3.10.2018, dopolnjeno 28.6.2019.
  - P43-FarPerA2-jul19 - Predlog programa prvih meritev in obratovalnega monitoringa hrupa v okolje za gradnjo petih novih hlevov za vzrejo brojlerjev N1-N5 upravljavca Peršuh d.o.o. na Farmi Starošince, št. Poročila CEVO-293/2019-B, izdelal IVD Maribor, 23.7.2019.
  - P43-FarPerA3-jul19 – Poročilo o obratovalnem monitoringu hrupa v okolju na podlagi meritev za vir Farma Starošince, Starošince, 2326 Cirkovce, šr.poročila CEVO-418/2017, izvajalec IVD Maribor, z dne 23.10.2017.
- P44-FarPer-jul19 - ravnanje z odpadki s prilogo: Načrt gospodarjenja z odpadki, Lovrenc na Dravskem polju, julij 2019,
- P45-FarPer-jul19 - Izredne razmere in nesreče,
- P51-FarPer-jul19 - Stanje okolja na kraju naprave,
- P52-FarPer-jul19 - Opredelitev pomembnih vplivov emisij na okolje,
- Elaborat o določitvi vplivnega območja petih novih hlevov za vzrejo brojlerjev N1 – N5 upravljavca Peršuh d.o.o., na lokaciji Farma Starošince, št. poročila: CEVO – 293/2019-A, izdelal IVD Maribor, Valvasorjeva ulica 73, 2000 MARIBOR, 21. 7. 2019,
- Ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, št.: 900219-avl, izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., 25. 7. 2019.

Dopolnitev vloge z dne 23. 4. 2020 obsega:

- Obrazec P1 in seznam tehnoloških enot T31-2,
- Ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, št.: 900219-avl, izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., 25.07.2019,
- Projektni pogoji (RS, MOP, Direkcija RS za vode, Sektor območja Drave, št. 35506-719/2018-2 z dne 30.3.2018),
- Mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda (RS, MOP, Direkcija RS za vode, Sektor območja Drave, št. 35508-2829/2018-7 z dne 12.3.2019),
- Analiza tveganja za odstranitev in novogradnjo farme za BTS rejo – Starošince z matematičnim modelom toka podzemne vode, izdelal Geoko d.o.o., Podjetje za geološke raziskave, Šutna 33, 1240 Kamnik, junij 2019,
- Obrazec P45 – Izredne razmere in nesreče,
- Obrazec P33 – Tehnologija proizvodnje,
- Prikaz skladnosti z zaključki o BAT IRPP (dopolnitev BAT 2 in BAT 23).

Dopolnitev vloge z dne 8. 5. 2020 obsega:

- Načrt požarne varnosti PZI št. 102-PZI/2019, april 2020, izdelal IVD Maribor, Valvasorjeva ulica 73, 2000 Maribor,
- Izkaz požarne varnosti stavbe PZI št. 102-PZI/2019, april 2020.

Dopolnitev vloge z dne 10. 8. 2020 obsega:

- Ocena možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, št.: 900219-avl, izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., 25.07.2019, dopolnitev 7. 8. 2020,
- Dopolnjen Obrazec P45 – Izredne razmere in nesreče,
- Dopolnjen Prikaz skladnosti z zaključki o BAT IRPP.

Dopolnitev vloge z dne 10. 9. 2020 obsega:

- Dopolnjen Obrazec P43-FarPer-sep20

Dopolnitev vloge z dne 1. 10. 2020 obsega:

- Izjavo župana Občine Kidričevo v zvezi z izgradnjo javnega kanalizacijskega sistema.

Naslovni organ je na podlagi vloge in njenih dopolnitev ugotovil, da na naslovu Starošince 1d, 2326 Cirkovce v sklopu Farme Starošince obratujeta dve napravi, ki lahko povzročata onesnaževanje okolja večjega obsega. Perutnina Ptuj d.o.o., Potrčeva cesta 10, 2250 Ptuj je upravljavec naprave, v kateri se izvaja dejavnost reje perutnine (piščancev brojlerjev) s proizvodno zmogljivostjo 170.000 mest. Upravljavec naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ima stavbno pravico na nepremičninah za rušitve obstoječih objektov, izgradnjo, vzdrževanje in uporabo novih hlevov ter spremljajočih objektov. Lastnik naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je Perutnina Ptuj d.o.o.. Upravljavec naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja torej svojo posest utemeljuje s pogodbo o ustanovitvi stavbne pravice na zemljišču, ki jo je sklenil z lastnikom Perutnina Ptuj d.o.o.. Na lokaciji z naslovom Starošince 1d, 2326 Cirkovce se nahaja 10 hlevov za rejo piščancev brojlerjev. Upravljavec naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja bo imel v upravljanju pet novih hlevov, šest obstoječih hlevov ostaja v upravljanju Perutnine Ptuj d.o.o. Vsak od upravljavcev ima v upravljanju svoje nepremične tehnološke enote, skupnih nepremičnih tehnoloških enot nimata. Na lokaciji farme, ki je v upravljanju Perutnine Ptuj d.o.o., se za primere izpada električne energije nahaja nepremični motor z notranjim izgorevanjem, ki je obstoječa naprava. V uporabi ga imata oba upravljavca na lokaciji, upravlja pa z njim Perutnina Ptuj d.o.o.

Upravljavec je k vlogi predložil Oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, št.: 900219-avl, 25. 7. 2019, dopolnitev 7. 8. 2020, ki jo je izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., na podlagi drugega odstavka 22. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega. Iz Ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, ki jo je naslovni organ v točki 6.1. izreka tega dovoljenja potrdil, izhaja, da se na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja nahajajo nevarne in zadevno nevarne snovi iz priloge 3 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, in se uporabljajo v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja. Dizelskega goriva, ki je prepoznan kot zadevna nevarna snov, za pogon delovnih strojev se na lokaciji naprave ne skladišči. Dizelsko gorivo se nahaja le v rezervoarjih delovnih strojev, ki so izven časa obratovanja naprave parkirani izven lokacije naprave. Nevarna snov razkužilo Virocid v povezavi z določitvijo nevarnih lastnosti v skladu s CLP uredbo in razvrstitvijo v skladu s Prilogo 3 IED uredbe spada v kategorijo zadevno nevarnih snovi (v nadaljevanju: ZNS). Je v tekočem agregatnem stanju. Snov je biorazgradljiva in se ne akumulira v okolju. Snovi v tem proizvodu niso razvrščene kot PBT ali vPvB. Razkužilo Virocid se sproti, ob koncu čiščenja, dobavlja v majhnih embalažnih enotah (maksimalno 2 plastični posodi po 1 l za en hlev, kar znaša 10 l na cikel in 70 l na leto) in se ga ne skladišči. Uporablja se ga izključno kot razkužilo s tehniko zamegljevanja (pripravi se 3 % razredčina). Do neposrednega stika s tlemi in posledično podzemnimi vodami zaradi vpeljanih tehničnih zaščitnih ukrepov ne more priti oziroma je možnost zanemarljivo majhna. Ker so posamezne embalažne enote razkužila relativno majhne, so v primeru nezgodnega dogodka ob transportu povsem obvladljive z uporabo vpojnih sredstev. V fazi transporta obstaja možnost razlitja tekočine, četudi je možnost neposrednega stika s tlemi izredno majhna (dobavitelj pripelje razkužilo do hleva po utrjenih površinah, zamejenih z robniki). Glede na lastnosti ZNS in vpeljane ukrepe za preprečevanje onesnaževanja, se v primeru razlitja predpostavlja, da bi se snov hitro razgradila oziroma bi se z uporabo vpojnih sredstev zamejilo prehod v tla in posledično v podzemne vode, zato

razgradnih produktov v tleh ne bi bilo mogoče zaznati, tako da le-ta ne predstavlja tveganja za tla in podzemne vode.

3.2 Dejavnost in zmogljivost naprave

Naslovni organ je na podlagi vloge za izdajo okoljevarstvenega dovoljenja in njenih dopolnitev ugotovil, da je naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja naprava, v kateri se izvaja reja piščancev brojlerjev z zmogljivostjo 200.000 mest. Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja se skladno s Prilogo 1 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, razvršča med naprave za intenzivno rejo perutnine z oznako vrste dejavnosti 6.6.a.

Za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja je določen prag zmogljivosti z več kot 40.000 mesti za perutnino, zato se naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja šteje za napravo, ki lahko povzroča onesnaževanje okolja večjega obsega.

3.3 Značilnosti območja naprave

Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja na obstoječi Farmi Starošince na JV obrobju naselja Starošince na kmetijskem območju, med njivami. Za Dravsko-Ptujsko polje je značilna razpršena gradnja. Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je podeželsko. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca. 220 m od območja naprave. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na Farmo Starošince, ki je od novih hlevov oddaljen cca. 90 m, ter je prostorsko deloma zastrt z upravno stavbo.

Lokacija naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja v občini Kidričevo, na naslovu Starošince 1d, 2326 Cirkovce, na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 689, 690/1, 690/2, 690/3, 690/4, 693, 697, 698/1, 698/2, 643 in 702. Te parcele so v lasti Perutnine Ptuj d.o.o. in so predmet pogodbe, kjer ima upravljavec Peršuh d.o.o. stavbno pravico na nepremičninah za rušitve obstoječih objektov, izgradnje, vzdrževanje in uporabo novih farm ter spremljajočih objektov.

Območje zemljišč v k.o. 431 Starošince s parc. št. 643, 697, 702, je v lasti Perutnine Ptuj d.o.o. Zemljišča v k.o. 431 Starošince s parc. št. 643 in 702 predstavljata pot (cesto) do farmskih objektov, medtem ko zemljišče v k.o. 431 Starošince s parc. št. 697 predstavlja obstoječo upravno stavbo. Preko teh zemljišč ima upravljavec naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja pravico nemotenega dostopa do farm.

Iz Elaborata o določitvi vplivnega območja izhaja, da je vplivno območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, kjer je mogoče pričakovati, da bo obratovanje naprave povzročilo obremenitev okolja, ki lahko vpliva na zdravje in premoženje ljudi, omejeno na zemljišča v k.o. 431 Starošince s parc. št. 689, 690/1, 690/2, 690/3, 690/4, 693, 697, 698/1, 698/2, 643 in 702.

Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je na osnovi določil 3. člena Uredbe o kakovosti zunanega zraka (Uradni list RS, št. 9/11, 8/15 in 66/18) in 5. člena Odredbe o določitvi območja in razvrstitvi območij, aglomeracij in podobmočij glede na onesnaženost zunanega zraka (Uradni list RS, št. 38/17 in 3/20) razvrščeno v območje, kjer je določena II. stopnja onesnaženosti zraka.

Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se ne nahaja na območju Natura 2000, ekološko pomembnih območjih in območjih naravnih vrednot.

Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja na širšem vodovarstvenem območju z oznako VVO III. Za poseg je bila izdelana revidirana analiza tveganja z zaščitnimi ukrepi za gradnjo na širšem vodovarstvenem območju zajetij pitne vode z oznako VVO III. Na območju naprave ni vodotokov. Zemljišče se ne nahaja na območju poplav.

Območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se v skladu s 4. členom Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju (Uradni list RS, št. 43/18 in 59/19) razvršča v območje IV. stopnje varstva pred hrupom, medtem ko so stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom.

Meja vplivnega območja v času obratovanja predstavlja mejno območje farme Starošince in leži na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 693, 689, 690/1, 690/2, 690/3, 690/4, 698/1, 698/2, 643, 697, 702 ter območje obstoječe farme Starošince na zemljiščih v k.o. 431 Starošince s parc. št. 690/8, 646, 679/3, 639, 674, 690/6, 675, 690/5, 690/7, 683, 635, 679/1, 643.

3.4. Opis tehnološkega postopka

V napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja se izvaja dejavnost intenzivne reje perutnine (piščanci brojlerji) s proizvodno zmogljivostjo 200.000 mest. Naprava obsega pet novih hlevov (N1-N5) s sistemom reje BTS (Besonders Tierfreundliche Stallhaltungssysteme), vsak s proizvodno zmogljivostjo 40.000 mest in steljniki. Letna zmogljivost za pet novih hlevov znaša za največ 7 turnusov letno (vsak vzrejni turnus traja cca. 42 dni, nato sledi cca 10 dni počitka hleva) največ 1.400.000 piščancev. Obratovalni čas naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja traja 24 ur na dan, 7 dni v tednu.

Hlevi so zasnovani kot enoladijske hale osnih tlorisnih dimenzij 19,8 m x 120,0 m in pritlične izvedbe. Ob vhodu v hlev je prostor za tehniko velikosti 3,0 m x 4,3 m. Hlev je načrtovan skladno s smernicami BTS reje za piščančjo proizvodnjo v prostoru EU ("Coop Richtlinie BTS Poulet - Produktion im EU - Raum"), le-ta ima ob daljši stranici nadstrešnico za prosto rejo, tlorisne velikosti 4,0 m x 120,5 m. Zunanji klimatski prostor (nadstrešnica) in objekt (kokošnjak) sta povezana z odprtinami za prehod živali. Na objektu so odprtine za zagotavljanje naravne osvetljenosti v skladu s smernicami BTS reje. Kotlovnica je locirana v prizidku velikosti 2,0 m x 2,92 m ob vsakem hlevu. Ob vsakem hlevu je tudi rekuperativna naprava z volumskim pretokom zraka 22.300 m³/h. Hlevi so montažne gradnje, zgrajeni iz jeklenih nosilnih okvirjev in obdani z izoliranimi fasadnimi paneli. Streha je dvokapnica, krita s pločevino in naklona 11°. Steljniki so zgrajeni iz jeklenih nosilnih okvirjev in obdani s fasadnimi paneli. Streha je dvokapnica, krita s pločevino in naklona 11°.

Program BTS reje je posebej živalim prijazen hlevski sistem po Uredbi Švicarske veterinarske uprave (Schweizer Bundesamt für Lebensmittelsicherheit und Veterinärwesen - BLV) in označuje posebno, živalim prijazno vzrejo. Švicarska uredba ima posebne zahteve, ki veljajo tako za rejo živali, logistiko in klavno linijo do zakola živali. Gostota vhlavitve (vzrejnega prostora) znaša maksimalno 30 kg/m² pohodne površine. Celotna površina mora biti enakomerna posuta z nastiljem. Za nastilj se morajo uporabljati le namenski materiali. Od 10. dneva starosti pa do 15 ur pred nakladanjem živali morajo biti živalim dana za razpolago

ustrezna plezala, sedišča, ki ustrezajo tipu brojlerja. Hlevi morajo zagotavljati naravno svetlobo jakosti najmanj 15 lux/m². Faza umetnega osvetljevanja ne sme presegati 16 ur dnevno. V času počitka in sprostivne je dovoljena manjša osvetlitev. Temno obdobje 8 ur ne sme biti prekinjeno. Posebnost te reje je zunanje klimatsko območje (v nadaljevanju: ZKO) - zagrajen in pokrit izpust, kjer je območje hlevskega objekta na zunanji strani vzdolžno odprto in obdano z mrežo, minimalne talne površine 20% talne površine hleva. Tudi tukaj so tla nastlana z nastiljem. Po 22. dnevu starosti morajo imeti živali čez dan ves čas omogočen dostop do ZKO po pogojih BTS reje.

Vsak hlev ima neto površino nadstreška 482 m², kar ustreza smernicam BTS reje, saj le-ta zahteva, da mora biti minimalna površina ZKO 20% notranjega hlevskega prostora. V vsakem hlevu je te površine 20,5% glede na notranji hlevski prostor. Kot druga večja zahteva BTS reje je, da morata biti na vsakih 100 m² talne površine notranjosti hleva zagotovljena najmanj 2 tekoča metra (t.m.) odprtine za izhod v ZKO. Vsak hlev ima 2.340 m² notranjega hlevskega prostora, za kar je potrebno najmanj 46,80 t. m. odprtin, vendar je predvidenih več odprtin, in sicer 60 t. m. odprtin za izhod v ZKO. Dostop v nadstreške je omogočen iz čelnih fasad. Nadstrešek je odprtega tipa, iz montažne konstrukcije. Vse strani nadstreška so zaščitene pred vdorom živali z zaščitnimi mrežami in če je potrebno še z mrežo za zaščito proti vetru.

Celotna talna površina je nastlana z nastiljem. Po 22. dnevu starosti imajo živali čez dan ves čas omogočen dostop do ZKO. Dostop se omeji, če so zunaj močni vetrovi, zelo nizke temperature, ob upoštevanju starosti živali. Minimalni čas odpiranja je 8 ur v zimskem obdobju in 9 ur v poletnem obdobju, razen ob omejitvah.

Naravna osvetlitev hleva je jakosti najmanj 15 lux/m². Faza umetnega osvetljevanja ne presega 16 ur dnevno. Izjema so piščanci v prvih treh dneh življenja, ko sme biti faza umetne osvetlitve podaljšana do 24 ur. V času počitka in sprostivne je dovoljena manjša osvetlitev. Temno obdobje 8 ur ne sme biti prekinjeno. Izjema: prve tri dni po vhlevitvi ali ob bolj vročem vremenu v poletnih mesecih se lahko čas osvetlitve podaljša oziroma se faza zatemnitve lahko prekine za čas pitja.

Gostota vhlevitve (vzrejnega prostora) znaša maksimalno 30 kg/m² pohodne površine (kot pohodne veljajo površine (plezala), če je nad njimi najmanj 50 cm prostega prostora, ter so vsaj 30 cm širine in brez naklona). Po celotni talni površini (brez povišanih sedežnih možnosti - plezal) je enakomerno rzsut nastilj, ki je čist in suh, brez tujkov ter primeren za mešanje, da živalim zadosti naravne potrebe. Za nastilj se uporabi briketirano slamo. Od 10. dneva starosti piščancev pa do 15 ur pred nakladanjem živali za zakol (lovljenje) imajo živali na razpolago ustrezna plezala, sedišča, ki ustrezajo tipu brojlerja in so dovoljena za uporabo. Sedišča so prilagojena obnašanju in fizičnim sposobnostim živali.

Piščanci imajo zagotovljeno dovolj krmilnega prostora, do 60 živali na krmilnik, ter maksimalno 15 živali na nipl.

Zdravljenje živali odredi veterinar. Preventivno jemanje zdravil, hormonov in ostalih prepovedanih snovi ni dovoljeno.

Ob vsakem hlevu je predvidena tehnološka in meteorna kanalizacija. Prav tako so urejeni priključki na električno omrežje, zemeljski plin, vodovod. Ob vsakem hlevu sta dva silosa za krmo.

Za krmljenje se uporabljajo krmilne mešanice, ki se skladiščijo v 10 silosih (Sil1-Sil10), ki se nahajajo ob hlevih. Krmo se za potrebe farme kupuje pri dobavitelju Perutnina Ptuj d.o.o. Mešanice krme pripravlja mešalnica v PC Krmila. Uporabljajo se štiri mešanice krmil Bro-Starter, Bro-Grover, Bro-Finišer 1 in Bro-Finišer 2. Za izračun sestave krmnih mešanic se uporablja linearni računalniški program. Brojlerji za normalen razvoj potrebujejo zadosten delež

aminokislin. Prehranski kalcij in fosfor sta nujno potrebna za normalen razvoj skeleta. Z dodajanjem encimov (fitaza) v krmo se izboljša izkoristek fosforja. Tudi drugi mineralni elementi in elementi v sledovih so nujni pri intenzivni reji perutnine: Na, K, Cl, I, Fe, Cu, Mn, Se in Zn. Krma za brojlerje mora vsebovati esencialne aminokisliline: lizin, metionin, arginin, histidin, isolevcin, levцин, fenilalanin, treonin, triptofan in valin. Cistin ni esencialna aminokislina, vendar je nujno potrebna za sintezo metionina. V največjem deležu se v krmi za brojlerje pojavljata metionin in lizin. V krmo se antibiotiki ne dodajajo, njihovo vlogo občasno, po potrebi, nadomeščajo drugi dodatki (organske kisline, encimi, probiotiki, prebiotiki, simbiotiki...). V krmo se tudi ne dodajajo surovine živalskega izvora (mesna moka, perna moka, kostna moka...).

Uporabljata se dva krmilna sistema: krmilni trak AZA: jeklene vrvi s plastičnimi čepi vlečejo krmo v pitovni prostor, nato krma pada v krmilnike; krmilni trak Roxel: trak je pritrjen z vrvico na nosilna kolesca in ko se obrne vzvod, se trak spušča oziroma dviga. Rob krmilnika mora biti v višini hrbta piščanca. Količino krme v krmilniku se lahko poljubno uravnava s 6 stopnjami. Transport krme poteka s spiralno vzmetjo.

Vsak hlev (N1-N5) je oskrbovan s krmo iz dveh silosov. En silos ob posameznem hlevu (Sil1, Sil3, Sil5, Sil7 in Sil9) je namenjen za skladiščenje krme brez kokcidiostatikov oz. drugih substanc (krma Bro-Finišer 2), ki imajo za živali oz. njihove proizvode karenčno dobo. Drug silos ob posameznem hlevu (Sil2, Sil4, Sil6, Sil8 in Sil10) se uporablja za krmne mešanice, ki vsebujejo kokcidiostatike oz. druge substance (krme Bro-Starter, Bro-Grover in Bro-Finišer 1), ki imajo za živali oz. njihove proizvode karenčno dobo. Krmne mešanice imajo rok uporabnosti tri mesece od dneva izdelave.

Krma, ki jo proizvajajo v Perutnini Ptuj PC Krmila je peletirana v obliki drobljenca ali peletov. Do hleva se transportira s kamionom in se jo tam s pnevmatskim transportom izprazni v ustrezen silos ob hlevu. Silosi (Sil1-Sil10) so vertikalni, kapacitete 42 m³. Imajo ustrezno zračenje (oddušnik), spiralni transportni sistem omogoča enakomeren transport krme iz silosa v predprostor in nato po krmilni napravi v vzrejni prostor.

Letna poraba krme se ocenjuje na 6.802 ton (7 turnusov v 5 hlevih ter 194.360 kg na turnus na hlev). Na izkoristek krme imajo velik vpliv sistem reje, klima v hlevu in zdravstveni status perutnine. Krmila so pripravljena po priporočilih genetske hiše glede na starost perutnine. Pitanje brojlerjev traja predvidoma 42 dni – t.i. turnus. Po vsaki zaključeni reji se odda vse brojlerje v zakol. Hlev in opremo se očisti, opere, razkuži in po biološkem počitku ponovno pripravi za vhlevitev novih živali.

Za pitje se uporablja kapljični napajalni »nipl« sistem s kapalkami. Pri nipl napajalnem sistemu se preverja pritisk vode v sistemu in skrbi, da se vzporedno z rastjo piščancev dviguje sistem. Voda mora biti sveža ter neoporečna. V vseh objektih se uporablja nipl sistem in dozatorji za avtomatsko doziranje zdravil in vitaminov v vodo.

Ventilacija v hlevih se prilagaja glede na potrebe živali v določeni starosti in v določenem letnem času. Vsa ventilacija, ogrevanje in hlajenje je nadzorovano preko računalnika in senzorjev. V vsakem objektu so štirje senzorji temperature, CO₂ senzor, senzor vlage in senzor zračnega pritiska. Vse nepravilnosti so preko alarmnega sistema vezane na telefon. Pred vhlevitvijo dan starih piščancev se objekt segreje na določeno temperaturo po programu BTS reje. Zaradi velikega volumna objekta in načina ogrevanja dovajanje svežega zraka v prvih dneh ni potrebno. CO₂ senzor po potrebi vklopi sistem dovajanja svežega zraka preko ventilatorjev Fumus. Vklopi se tudi odvod zraka preko strešnih ventilatorjev CL620. Z višanjem starosti se zahtevana temperatura znižuje, povečuje pa se potrebna količina svežega zraka. Ko se odprejo

lopute za izpust živali na prosto, računalnik zazna padec pritiska v objektu ter izklopi strešne ventilatorje. Takrat se zrak odvaja iz objekta skozi odprte lopute. Ob visokih poletnih temperaturah se po potrebi vklopijo stenski ventilatorji, odprejo se stenske lopute in vklopi se hlajenje z meglico. Kadar so vklopljeni stenski ventilatorji za odvod zraka, se strešni ventilatorji za odvod zraka izklopijo.

Ob vhlevitvi dan starih brojlerjev je temperatura cca 33°C. S starostjo brojlerjev se temperatura postopno znižuje. Ko so piščanci stari 27 dni, je temperatura 21°C. Takšna ostane do konca pitanja. Temperatura se redno kontrolira s termometrom, ki je v višini živali.

Ogrevanje je zagotovljeno preko toplovodnega dvocevne sistema s talnim ogrevanjem, z režimom obratovanja 45/35°C. Nameščen je tudi rekuperator zraka s toplovodnim grelcem, z režimom obratovanja 65/45°C. Topla voda za talno gretje se segreva s pomočjo kotlovnice (N6). V prizidku vsakega hleva je kotlovnica z dvema kotloma na zemeljski plin, vsak vhodne toplotne moči 100 kW. Skupaj je 10 malih kurilnih naprav.

Gnoj, pomešan s steljo, ostane v hlevu, dokler so tam brojlerji. Ko se brojlerji oddajo v zakol in je objekt prazen, se prične s čiščenjem. Gnoj se odda v bioplinarno v Dražencih. Začasnega odlaganja ali skladiščenja gnoja pred hlevi ni, temveč se gnoj takoj sproti po čiščenju iz hleva naloži na vozilo in prepelje v bioplinarno kot odpadek.

Po zaključku reje se prične postopek odstranitve opreme oz. se le-to dvigne pod strop, odstrani se gnoj in sledi mehansko čiščenje. Opremo in objekt se opere pod visokim pritiskom. Odpadne pralne vode se zbirajo v zbiralnikih ob hlevih z oznako Rez1-Rez5. Po čiščenju se hlev razkuži s pršenjem oz. meglico po notranjosti hleva. Uporabljajo se biorazgradljiva razkužila (Virocid). Dezobarier pred objekti ni, pred vstopom v posamezen hlev je obvezno preoblačenje za zagotavljanje biološke varnosti. Na farmi se razkužila ne skladišči, nabavi se ga ob koncu turnusa po čiščenju hlevov. Po razkuževanju sledi biološki počitek hleva. Po zaključku biološkega počitka je hlev ponovno pripravljen za pričetek nastiljanja in vhlevitev.

Za primere izpada električne energije se na lokaciji farme, ki je v upravljanju Perutnine Ptuj d.o.o., nahaja nepremični motor z notranjim izgorevanjem, ki je obstoječa naprava in je v uporabi v primeru motenj in prekinitev v električni energiji. Predvideva se uporaba do 10 ur/leto. V uporabi ga imata oba upravljavca na lokaciji (Peršuh d.o.o. in Perutnina Ptuj d.o.o.), upravlja pa z njim Perutnina Ptuj d.o.o.

Na območju dela farme, ki je v upravljanju Perutnine Ptuj d.o.o. se nahaja obstoječa transformatorska postaja - TP (630 kVA), iz katere se dobavlja električna energija tudi za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja. Poraba električne energije je odvisna od letnega časa, števila in starosti živali, klime v hlevu in krme. Največja poraba električne energije je v poletnih mesecih, v zimskih je manjša. Poraba je zelo odvisna od delovanja ventilatorjev, saj v poletnih mesecih deluje z maksimalno kapaciteto in močjo. Zaradi obratovanja pet hlevov se bo poraba povečala za največ 224.000 kWh/leto (ocenjena poraba električne energije na piščanca 0,16 kWh).

Za ogrevanje hlevov se uporablja zemeljski plin - priklop na obstoječe plinovodno omrežje Perutnine Ptuj d.o.o. Ob vsakem hlevu je postavljena kotlovnica za ogrevanje objekta z dvema kurilnima napravama na zemeljski plin, vsaka z vhodno toplotno močjo 100 kW. Skupaj 10 kurilnih naprav. Navedene kurilne naprave se uvrščajo med male kurilne naprave. Največja količina porabe zemeljskega plina znaša 117 m³/leto oz 117.000 litrov/leto.

3.5. Opis virov emisij snovi v okolje in ravnanja z odpadki

Emisije v zrak

Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja nastajajo razpršene emisije snovi v zrak iz vzrejnih objektov – hlevov (N1 – N5) zaradi metabolizma živali in gnoja, pomešanega z nastiljem. Na lokaciji se gnoj ne skladišči ali začasno odlaga. Po vsakem končanem ciklusu reje se po izpraznitvi hlevov gnoj takoj odpelje v bioplinarno. Pri vzreji brojlerjev nastajajo emisije v zrak iz hlevov, in sicer so to v pretežni meri amoniak, prah in vonjave.

Na emisije snovi v zrak iz hlevov vplivajo načrt hleva (vrsta in način reje), hlevska oprema z ogrevanjem in ventilacijskim sistemom, količina in kvaliteta gnoja, vrsta nastilja in krme, napajalni sistem, število živali in tehnike za preprečevanje in zmanjševanje teh emisij.

Ventilatorji so razporejeni po celotni strešini. Delujejo tako, da izsesavajo zrak iz hleva, sveži zrak pa prihaja v hlev skozi odprtine za dovod zraka. Regulacija je računalniška na osnovi hlevske temperature. Zračne lopute na vseh objektih se odpirajo avtomatsko (računalniško) glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. V poletnih mesecih se uporablja čelne aksialne ventilatorje, ki imajo večjo moč pretoka zraka in s tem omogočijo hitrejšo znižanje hlevske temperature. Na vsakem hlevu je izveden rekuperator toplote ECO-UNIT, ki dodatno zmanjša količino delcev PM₁₀, delcev PM_{2,5}, amoniaka in vonjave.

Za nastilj se bo uporabljal bolj grobo obdelan material, in sicer briketirana slama, saj je biološko neoporečna. Briketirana slama je toplotno obdelana in stisnjena. Pri uporabi tega nastilja je manj poškodb nožnih blazinic živali. V uporabi je manj prašno nastiljanje, ki poteka izključno ročno ob novi naselitvi hleva oziroma po potrebi.

Silos na farmi so vertikalni. Silosi imajo ustrezno zračenje; njihova oprema omogoča enakomeren transport krme iz silosa v hlev, kjer se preko tehtnice dozira v vzrejni prostor. Vsak silos je iz valovite pločevine (ali steklenih vlaken) in je z nosilci pritrjen v betonska tla. Izpust krme poteka s pomočjo spiralne cevi. Polnjenje silosa poteka v zaprtem sistemu, z namenskim vozilom.

Upravljavca bo za zmanjševanje emisije prahu uporabljal tehniko razprševanja vodne meglice, kjer voda pod visokim tlakom prši iz šob, da nastanejo drobne kapljice, ki absorbirajo toploto in pod vplivom težnosti padajo na tla, pri čemer namočijo prašne delce, ki tako postanejo dovolj težki, da prav tako padejo na tla.

Emisije v vode

Na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, pri reji piščancev brojlerjev, ne nastajajo industrijske odpadne vode ali onesnažene padavinske odpadne vode. Ob vsakem hlevu (N1-N5) se nahaja en zbiralnik/rezervoar (Rez1-Rez5) za odpadno pralno vodo od pranja hlevov, ki se izvrši po koncu turnusa reje živali. Odpadna pralna voda se prišteva k odpadku s št. 02 01 06. Pranje skrinj za kadavre se izvaja ob pranju hlevov po vsakem turnusu. Količine odpadnih pralnih vod so zajete v količinah vod pranja hleva. Rezervoarji so podzemni in vodotesni. Vsak rezervoar ima kapaciteto 15 m³, skupaj torej 75 m³. Rezervoarji so namenjeni le za odpadno pralno vodo in so večino časa prazni. Polnijo se le ob zaključku posameznega turnusa (na cca. 42 dni) ob pranju hlevov. Nato se te odpadne vode kot odpadek odpelje na obdelavo na bioplinarno Draženci. Letno nastane cca. 504 m³ odpadne vode od pranja.

Komunalne odpadne vode iz sanitarij obstoječega upravnega objekta so vodene v javno kanalizacijsko omrežje, ki vodi na komunalno čistilno napravo Ptuj. Letno za 3-4 zaposlene osebe nastane 120 m³ odpadne komunalne odpadne vode.

Odvajanje padavinskih odpadnih vod iz utrjenih (asfalt) manipulativnih ter transportnih površin je urejeno preko 3 lovilnikov olj, skladnih s standardom SIST EN 858-2. Padavinske odpadne vode s streh objektov ponikajo.

Emisije hrupa

Na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja nastajajo naslednje pomembne emisije hrupa v okolje:

- čelni aksialni ventilatorji (9 v posameznem hlevu), locirani na jugozahodnem delu pročelja hlevov, strešni ventilatorji (12 v posameznem hlevu) ter rekuperatorji za prezračevanje hlevov,
- delovanje transportnega traku za dostavo krme v hleve,
- promet zaradi dovoza krmil, v času čiščenja objektov, prevoza piščancev in nastilja, dostave zemeljskega plina ter odvoza odpadkov.

Ravnanje z odpadki

V postopek reje piščancev brojlerjev na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja odpadki ne vstopajo niti se na obravnavanem območju ne obdelujejo. Odpadki, ki nastajajo na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, so plastični odpadki, odpadki zaradi pogina piščancev, odpadki od čiščenja hlevov ter mešani komunalni odpadki, ki jih povzročajo redno zaposleni delavci na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja.

Gnoja z nastiljem se na lokaciji ne skladišči, temveč se takoj po čiščenju hlevov odpelje v bioplinarno Draženci. Pralne odpadne vode iz hlevov (in občasno iz pranja posod v zamrzovalnih boksih) se po pranju, do oddaje na bioplinarno Draženci, skladišči v 5-ih rezervoarjih (Rez1-Rez5).

Opadki, ki nastajajo pri reji piščancev brojlerjev zaradi pogina (stranski živalski proizvod), se začasno skladiščijo na lokaciji naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja v ločenih namenskih posodah, ki se razkužujejo (SkO1 – Skladišče za odpadna živalska tkiva – kadavre). Skladišče je zaprt zamrzovalni boks, v katerem je 5 tipskih posod, vsaka po 200 kg. Lokacija skladišča je ob steljniku (Sk1). Ocenjena letna količina oddanih poginulih živali je 42.000 komadov. Odpadna živalska tkiva prevzame Veterinarsko higienska služba Ptuj.

V skladišču odpadne embalaže (SkO2) se skladišči odpadna embalaža od pripravkov za razkuževanje hlevov. Odpadek ima št. odpadka 15 01 02 - plastična embalaža; skladiščena količina v tonah: 0,2 t. Skladišče obsega eno 200 kg tipsko posodo in se nahaja znotraj steljnika (Sk1). Tla steljnika so asfaltirana.

Razkužila in zdravila se na lokaciji ne skladiščijo. Sproti se nabavijo in porabijo. Nevarne odpadke (embalaža od razkužil, ovojnine vakcin, zdravil) se preda na zbirno mesto, ki je v Perutninarski zadrugi Ptuj.

Na ekološkem otoku (SkO3) se nahaja zaprta 200 kg posoda za mešane komunalne odpadke (20 03 01), ki jih povzročajo zaposleni delavci v količini 0,3 tone na leto, prevzema jih izvajalec občinske gospodarske javne službe zbiranja komunalnih odpadkov. Odpadki se skladiščijo na prostem, na asfaltiranih tleh.

Na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se kot nevarne in zadevne nevarne snovi uporabljajo dezinfekcijsko sredstvo Virocid (H226, H302, H312, H314, H317, H332, H334, H400), zemeljski plin (H220, H280) in dizelsko gorivo (H226, H304, H315, H332, H351, H373, H411).

Zemeljski plin poteka preko plinovoda. Na lokaciji se ne skladišči. Uporablja se za ogrevanje hlevov. Glede na nevarne lastnosti se v skladu s Prilogo 3 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, ne uvršča v nobeno skupino, zato ni opredeljen kot zadevna nevarna snov.

Razkužilo Virocid je biocidni proizvod, ki se uporablja za razkuževanje hlevov in opreme. Po končanem vzrejnem ciklu je potrebno hlev očistiti, oprati in razkužiti za pripravo na nov cikel. Po zaključenem pranju hleva z visokotlačnimi čistilci, se pusti, da se objekt posuši. Na dan, ko je planirano razkuževanje hleva, se na Perutninarski zadrugi Ptuj prevzame razkužilo. Na lokacijo se dostavi v embalažnih enotah po 1 l, oziroma točno toliko, kot je potrebno za razkuževanje določenega števila hlevov. Za 1 hlev sta potrebna 2 l razkužila. Potrebno količino razkužila za enkratno uporabo se naloži v osebni avtomobil ter po asfaltiranih površinah odpelje do parkirišča Farme Starošince. Posoda z razkužilom se tam vzame iz avtomobila in delavec jo odnese do mesta uporabe, v hlev. Pot poteka izključno po asfaltiranih manipulativnih površinah. Pri uporabi razkužila imajo delavci zaščitno obutev, obleko, rokavice in celoobrazno masko. Objekti se razkužujejo s tehniko zamegljevanja. Objekt se na razkuževanje pripravi tako, da se zapre vse ventilatorje, vrata in odprtine z namenom preprečiti uhajanje meglice iz objekta. V samem objektu na betonskih tleh delavec pripravi potrebno količino 3% delovne mešanice, v za to namenjeni posodi, ki je del naprave za zamegljevanje. Za en hlev se uporabi 65 l 3% raztopine (2 l razkužila Virocid na hlev). Pri pripravi delovne mešanice se uporabi dodaten ukrep za zmanjšanje možnosti razlitja, in sicer plastično korito, ki preprečuje razlitje na betonska tla. Za primere morebitnega razlitja je na lokaciji vedno prisotno tudi univerzalno absorpcijsko sredstvo.

Po pripravi delovne mešanice razkužila se vključi naprava za zamegljevanje, ki je locirana v objektu. Na vhodih v objekt se namesti opozorilo o opravljenem razkuževanju in prepoved vstopa v hlev za minimalno naslednjih 24 ur. Po končanem delovanju meglice in pred vstopom v objekt se prostor dobro prezrači. Odpadna embalaža razkužila se v PVC vrečkah odpelje nazaj na Perutninarsko zadrugo Ptuj, kjer je urejen odvoz tovrstne embalaže. Odvoz vrši pooblaščen podjetje. Na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se sredstvo za razkuževanje ali ostanki tega sredstva po izvedenem razkuževanju ne skladiščijo. Transportne poti na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja so asfaltirane. Razkuževanje hlevov se opravi po vsakem ciklusu, to je največ 7 krat letno; skupna porabljena količina Virocida za pet hlevov je 70 kg/leto.

Glede na nevarno lastnost H400 se po prilogi 3 Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, Virocid uvršča v Skupino 2, vendar se zmes uporablja v obliki meglice; poleg tega se je ne skladišči na mestu uporabe. Zmes je hitro biorazgradljiva, se ne akumulira v okolju ter nima dolgotrajnih učinkov na vodne organizme.

Dizelsko gorivo se uporablja za delovne stroje. Dizelskega goriva se na lokaciji ne skladišči, saj se vozila, ki se uporabljajo za transport po farmi, z gorivom oskrbujejo na bencinski črpalki, izven območja naprave.

Sredstvo za razkuževanje hlevov se uporablja samo v notranjosti hlevov na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja. Razkuževanje notranjih prostorov hlevov in njihove opreme izvajajo za to usposobljeni izvajalci, ki zagotavljajo tudi varen transport sredstev, ki vsebujejo nevarne snovi, do območja farme oziroma hlevov. Pri uporabi sredstev za razkuževanje ni izpustov nevarnih snovi v okolje. Z razprševanjem vodne raztopine nevarnih snovi se le-te oprimejo notranjih površin v hlevu (površine tal, sten in opreme), ker voda ob dotiku s površinami v obdelavi izhlapi. Razkužilo na površinah v obdelavi deluje biocidno in se v nekaj

dneh biološko oziroma kemijsko razgradi. Okoliščina ali dogodek, ki lahko povzročita nenadzorovan izpust nevarne snovi, je nesreča, katere posledica je razlitje sredstev za razkuževanje na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja na transportni poti do hleva. Če pride do razlitja sredstva za razkuževanje v notranjosti posameznega hleva, na primer pri pripravi vodne raztopine za razkuževanje z razprševanjem, je to okoliščina ali dogodek, ki ne more povzročiti nenadzorovanega izpusta nevarne snovi v okolje, ker so tla v hlevih za vodo neprepustna, raztopino se pripravlja nad plastičnim koritom, tako da se razlito sredstvo lahko zajame brez nevarnosti izpusta v okolje.

Letna prisotnost snovi Virocid s H stavkom iz 2. skupine je 70 kg/leto, vendar se ne skladišči na mestu uporabe, uporablja se jo v obliki meglice (relevantna količina je 10 kg na turnus), tako da je na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja naenkrat največ 10 kg razkužila za potrebe razkuževanja petih hlevov. Virocid, kljub temu, da je označen kot zelo strupen za vodne organizme, nima dolgotrajnih učinkov na vodne organizme niti ne na ljudi. Zmes je hitro biorazgradljiva in se ne akumulira v okolju. Na podlagi ocene tveganja za onesnaženje tal in podzemne vode in kljub temu, da je območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja na vodovarstvenem območju, je ocenjeno, da za dejavnost intenzivne reje perutnine v napravi ni treba izdelati izhodiščnega poročila.

V primeru izpada električne energije se na lokaciji farme Starošinci, ki je v upravljanju Perutnine Ptuj d.o.o., nahaja nepremični motor z notranjim izgorevanjem (diesel elektro agregat), ki je obstoječa naprava in je v uporabi v primeru motenj in prekinitev v električni energiji. Predvideva se uporaba do 10 ur/leto. V uporabi ga imata oba, upravljavec in Perutnina Ptuj d.o.o., z njim pa upravlja Perutnina Ptuj d.o.o.

Nesreča, katere posledice bi lahko na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja imele škodljive vplive na okolje, je požar. Z namenom zmanjšanja tveganja za nastanek požara ter omilitve njegovih škodljivih posledic je bil za območje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja izdelan Načrt požarne varnosti, PZI št. 102-PZI/2019, ki ga je aprila 2020 izdelal IVD Maribor, Valvasorjeva ulica 73, 2000 Maribor.

Upravljavec se je v vlogi opredelil do vrste, količine in virov emisij pri obratovanju naprave v izrednih razmerah in ob nesreči. Predlagal je ukrepe za preprečevanje nastajanja odpadkov, za pripravo za ponovno uporabo, recikliranje ali predelavo odpadkov, nastalih v napravi. Upravljavec je navedel ukrepe za preprečevanje in nadzor nad izrednimi razmerami v obratovanju naprave ter zmanjševanje njihovih posledic. Kot možne izredne razmere ali nesreče je predvidel izpad električne energije, požar, izliv nevarnih tekočin, puščanje vsebine rezervoarjev za odpadne pralne vode, okvara računalniškega sistema, pogin živali zaradi bolezni. Za zmanjšanje posledic izrednih razmer in nesreč upravljavec zagotavlja diesel elektro agregat, hidranto omrežje, gasilne aparate, požarni red, ustrezno vzdrževanje delov naprave, ukrepe za preprečitev razširjanja bolezni med živalmi in na ljudi. Upravljavec je v vlogi predlagal ukrepe za preprečevanje in nadzor nad izrednimi razmerami in ukrepe za preprečevanje nesreč in zmanjševanje njihovih posledic.

3.6. Uporaba referenčnih dokumentov in zaključkov o BAT

Naslovni organ je izvedel presojo skladnosti obravnavane naprave z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, ki so opisane v Zaključku o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (Uradni list EU, 2017/302/EU, v nadaljevanju Zaključki o BAT), in sicer:

- Splošnimi zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev (BAT 1 – BAT 29) in
- Zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine (BAT 32).

V nadaljevanju obrazložitve so podane ugotovitve naslovnega organa glede skladnosti obratovanja naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja glede uporabe najboljših razpoložljivih tehnik iz Zaključkov o BAT.

Naslovni organ ugotavlja, da za obratovanje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja niso relevantne najboljše razpoložljive tehnike opisane v BAT 9, BAT 12, BAT 14, BAT 15, BAT 16, BAT 17, BAT 18, BAT 19, BAT 20, BAT 21, BAT 22, BAT 26 in BAT 28, v splošnih zaključkih o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev, saj pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne nastaja gnojevka, gnoja se ne skladišči, ne predeluje in ne raztresa in v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa in vonjav.

a) Splošni zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine ali prašičev

BAT 1: Sistemi ravnanja z okoljem

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 1 za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti reje perutnine je uvedba in izvajanje sistema ravnanja z okoljem, kar vključuje vse naslednje elemente:

1. zavezanost vodstva, vključno z najvišjim vodstvom;
2. opredelitev okoljske politike, ki vključuje stalno izboljševanje okoljskih značilnosti obrata, ki jo zagotavlja vodstvo;
3. načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
4. izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
  - (j) strukturi in odgovornosti;
  - (k) usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
  - (l) komunikaciji;
  - (m) vključevanju zaposlenih;
  - (n) dokumentaciji;
  - (o) učinkovitemu obvladovanju procesov;
  - (p) programom vzdrževanja;
  - (q) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
  - (r) ohranjanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
5. preverjanje učinkovitosti in izvajanje popravilnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
  - (e) monitoringu in merjenju;
  - (f) popravnim in preventivnim ukrepom;
  - (g) vodenju evidenc;
  - (h) neodvisnim (kjer je izvedljivo) notranjim ali zunanjim presojam, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
6. pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja najvišje vodstvo;

7. spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
8. upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
9. redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz (npr. sektorski referenčni dokument EMAS).
Za sektor intenzivne reje perutnine ali prašičev je BAT tudi, da se v sistem ravnanja z okoljem vključi:
  10. izvajanje načrta za obvladovanje hrupa;
  11. izvajanje načrta za obvladovanje vonjav.

Upravljevec izvaja sistem ravnanja z okoljem, in sicer kot dobavitelj Perutnine Ptuj d.o.o., ki ima vpeljan sistem ravnanja z okoljem skladno s standardom ISO 14001:2015 dela po navodilih in pod kontrolo Perutnine Ptuj d.o.o. ter mora izvajati vse zahteve standardov, ki jih je Perutnina Ptuj d.o.o. implementirala.

Upravljevec si prizadeva, da vse aktivnosti na kmetiji sledijo najnovejšim znanstvenim dosežkom iz pripadajočega strokovnega področja. Pri svojem delu si prizadeva za implementacijo najboljših razpoložljivih tehnik za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti kmetij.

Pri načrtovanju novih hlevov je upravljevec izbral tehniko za preprečevanje in zmanjševanje emisije snovi, ki je enakovredna najboljši referenčni razpoložljivi tehniki. Z njo zagotavlja, da predpisane mejne vrednosti emisije snovi v okolje ne bodo presežene, in hkrati omogoča najnižjo tehnično dosegljivo vsebnost vrednosti emisij v okolje.

Najboljša razpoložljiva tehnika za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti celotne farme Starošince je uvedba in izvajanje sistema ravnanja z okoljem (EMS) tudi v novih hlevih upravljavca, kar vključuje vse spodaj navedene elemente.

Na območju farme Starošince poteka sprotna identifikacija in izvajanje programa izobraževanja in usposabljanja za osebje.

Za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti za celotno dejavnost upravljavca je zavezano vodstvo družbe, ki sprejema programe ukrepov za izboljšanje okoljske učinkovitosti svoje dejavnosti ter izvaja nadzor nad njihovim izvajanjem. Za namen izboljšanja splošne okoljske učinkovitosti za vse dejavnosti družbe vodstvo zagotavlja, da se v okviru izvajanja vsake dejavnosti upravljavca vzpostavi, dokumentira, izvaja, vzdržuje in nenehno izboljšuje sistem okoljskega ravnanja v skladu s predpisanimi zahtevami ter določi način izpolnjevanja teh zahtev.

Za doseganje poslanstva in vizije družbe so vsi poslovni procesi usklajeni, pregledni in funkcionalni. Upravljevec ima uveden HACCP sistem (v okviru Perutnine Ptuj d.o.o.), s katerim je zagotovljena varnost proizvodov. Sistem HACCP identificira, ocenjuje in kontrolira tveganja, ki so pomembna za varnost potrošnikov. Kakovost in varnost proizvodov sta z uvedbo sistema HACCP vtkana v vse proizvode, proizvodne procese in celotno poslovanje upravljavca.

Upravljevec ima v okviru družbe Perutnina Ptuj d.o.o. vzpostavljen koncept notranje presoje sistema ravnanja z okoljem. Vsakodnevno poteka tudi monitoring okoljskih parametrov na območju objekta; izvajajo ga zaposleni. Z vzpostavljenim sistemom HACCP se analizira tveganja in ugotavlja kritične kontrolne točke.

Načrtovanje in pripravo potrebnih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami izvaja direktor, skupaj z ožjo ekipo. Podrobnosti so zastavljene v letnih poslovnih planih.

Upravljevec pri izvajanju postopkov upošteva naslednja načela, pri katerih je pozornost namenjena: strukturi in odgovornosti; usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti; komunikaciji; vključevanju zaposlenih; dokumentaciji; učinkovitemu obvladovanju procesov; programom vzdrževanja; pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih; ohranjanju skladnosti z

okoljsko zakonodajo, kar je razvidno iz obratovalnih dnevnikov in operativne dokumentacije posameznih naprav ter je navedeno tudi v sklopu posameznih BAT tehnologij.

Vsi procesi v hlevih so avtomatski in krmiljeni preko centralnega računalnika, ki ima vgrajen interni alarm, ki se ob vseh večjih odstopanjih od zahtevanih parametrov, izpadu električnega toka, itd. vklopi in preko mobilnega telefona obvesti zaposlene o napaki. Dežurni delavec se odzove na alarm in v najkrajšem možnem času odpravi napako.

Pri obratovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja se vodijo evidence o količini in kvaliteti vzrejenih živali, količini odpadne pralne vode, količini odpadkov, količini gnoja z nastiljem, količini kadavrov (pogin), porabi krmil, porabi vode, letni porabi elektrike in zemeljskega plina za ogrevanje hlevov, porabi goriva za delovne stroje. Dnevno se vodi hlevski list. Izvaja se monitoring emisije prahu in amoniaka (ocenjeno in izračunano z emisijskim faktorjem), monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo masne bilance dušika in fosforja, in monitoring emisije hrupa, ki ga izvaja pooblaščen oseba v skladu s predpisom, ki ureja obratovalni monitoring emisije hrupa.

Obremenitev občutljivih sprejemnikov s hrupom in vonjavami ni pričakovana.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike BAT 1 Zaključkov o BAT, in sicer elemente od točke 1 do točke 9. Kot izhaja iz točke 7.1.1 izreka tega dovoljenja je naslovni organ določil zahtevo glede vzpostavitve in vodenja sistema ravnanja z okoljem. Upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa in načrta za obvladovanje vonjav iz točk 10 in 11 BAT 1 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov hrupa in vonjav. Iz poročila o obratovalnem monitoringu hrupa v okolju izhaja, da se najbližja stavba z varovanimi prostori nahaja ca. 50 m od območja vira hrupa. Stavba z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, je uvrščena v območje III. stopnje varstva pred hrupom in jo naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne obremenjuje prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva.

BAT 2: Dobro gospodarjenje

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 2 za preprečevanje ali zmanjšanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti je uporaba vseh spodaj navedenih tehnik:

- a) Ustrezna lokacija naprave/kmetije in razporeditev dejavnosti v prostoru, da se:
  - zmanjša prevoz živali in materiala (vključno z gnojem),
  - zagotovi ustrezna oddaljenost od občutljivih sprejemnikov, ki jih je treba zaščititi,
  - upoštevajo prevladujoče podnebne razmere (npr. veter in padavine),
  - upošteva morebitna prihodnja možnost razvoja kmetije,
  - prepreči onesnaženje voda.
- b) Izobraževanje in usposabljanje osebja, zlasti v zvezi z:
  - ustreznimi predpisi, živinorejo, zdravjem in dobrobitjo živali, ravnanjem z gnojem, varnostjo pri delu,
  - prevozom in rztresanjem gnoja,
  - načrtovanjem dejavnosti,
  - načrtovanjem delovanja in ravnanjem v izrednih razmerah,
  - popravilom in vzdrževanjem opreme.
- c) Priprava načrta za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, kot je onesnaženje vodnih teles. To lahko vključuje:
  - načrt kmetije, na katerem so razvidni sistemi odvodnjavanja in vodni viri/viri odpadnih voda,

- načrte ukrepanja za odziv na nekatere morebitne dogodke (npr. požar, puščanje ali sesedanje zbiralnika za gnojevko, nenadzorovano odtekanje s kupov gnoja, razlitje olja),
  - razpoložljivo opremo za ravnanje v primeru onesnaženja (npr. oprema za zamašitev odtokov v zemlji, zajezitev jarkov, plavajoče pregrade za primere razlitja olja).
- d) Redni pregledi, popravila in vzdrževanje konstrukcij in opreme, kot so:
- zbiralniki za gnojevko glede morebitnih znakov poškodb, razpadanja in puščanja,
  - črpalke, mešala, ločevalniki, odvodne naprave za gnojevko,
  - sistemi za dovajanje vode in krme,
  - prezračevalni sistem in temperaturna tipala,
  - silosi in transportna oprema (npr. ventili, cevi),
  - sistemi za čiščenje zraka (npr. v okviru rednih pregledov).
- To lahko vključuje higieno na kmetiji in zatiranje škodljivcev.
- e) Skladiščenje mrtvih živali tako, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Upravljevec pri reji piščancev brojlerjev uporablja tehnike ustrezne lokacije naprave, izobraževanja in usposabljanja osebja, načrte ukrepanja za odziv na morebitne dogodke, kot je požar, rednega pregleda, popravil in vzdrževanja konstrukcij in opreme ter skladiščenja mrtvih živali, da se preprečijo ali zmanjšajo emisije.

Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja v občini Kidričevo in je locirana na obstoječi Farmi Starošince na JV obrobju naselja Starošince, v ostalih smereh so kmetijske površine. Za Dravsko-Ptujsko polje je značilna razpršena gradnja. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca 220 m od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na Farmo Starošince. Od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je oddaljen cca 90 m ter je prostorsko deloma zastrt z upravno stavbo. Vsa čelna ventilacija na novih hlevih je nameščena na južnih fasadah vzrejnih objektov, obrnjenih v smeri stran od naselij.

Reja piščancev brojlerjev se izvaja v petih hlevih z zmogljivostjo 40.000 mest za piščance brojlerje v vsakem hlevu oziroma z zmogljivostjo 200.000 mest v vseh hlevih. Letno se izvede sedem ciklov vzreje. Upravljevec izvaja ukrepe za zmanjšanje prevoza živali tako, da je prevoz živali omejen samo na čas zamenjave sedmih letnih ciklov piščancev brojlerjev. Prevoz piščancev poteka iz valilnice Markovci (oddaljen cca 19 km). Prevoz krme se vrši s Ptujem, ki je od farme oddaljena cca. 13 km. Prevoz vzrejenih živali se izvaja na Ptuj. Gnoj z nastiljem in odpadne pralne vode se kot odpadke prevažata v bioplinarno Draženci, ki je od farme oddaljen 13 km. Ukrepi, ki se nanašajo na upoštevanje prevladujočih podnebnih razmer (npr. veter in padavine), so bili izvedeni ob načrtovanju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja s tem, da se je izbrala lokacija, ki je glede prevladujočih podnebnih razmer primerna za izvajanje kmetijske dejavnosti. Najpogostejši vetrovi so iz smeri severa in jugozahoda, kar je glede na lokacijo naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja zelo ugodno, saj v teh smereh ni stavb z varovanimi prostori, temveč so tam kmetijske površine in deloma gozd. Ukrepi za preprečevanje onesnaženja vode se izvajajo v največjem možnem obsegu, saj se naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja nahaja na vodovarstvenem območju virov pitne vode (VVO III). Za poseg je bila izdelana Analiza tveganja za odstranitev in novogradnjo farme za BTS rejo – Starošince z matematičnim modelom toka podzemne vode. Vzrejni objekti so vodonepropustni, pralne vode se na koncu vzrejnega ciklusa zbirajo v vodonepropustnih zbiralnikih ob objektih in se jih sproti odvažata v bioplinarno Draženci. Gnoja se na lokaciji ne skladišči ali začasno odlaga, temveč se ga takoj po zaključenem ciklusu pri čiščenju objekta sproti odvažata na bioplinarno Draženci. Manipulativne in povozne površine so asfaltirane z izvedbo centralne mulde in opremljene z lovilniki olj.

Izobraževanje in usposabljanje se izvajata na področju ustreznih predpisov, živinoreje, zdravja in dobrobiti živali, ravnanja z gnojem, varnosti pri delu. Vodstvo podjetja redno izobražuje osebje o najboljših praksah pri vzreji piščancev ter predaja znanje in novosti iz perutninarske industrije in iz izobraževanj Perutnine Ptuj d.o.o. (PP Šola). Zaposleni se redno usposabljujejo pri dobavitelju opreme o pravilnem ravnanju in delovanju opreme (npr. krmilne linije, napajalni sistem, centralno nadzorni sistem).

Upravljavec ima načrt za izredne razmere za obravnavanje nepričakovanih emisij in dogodkov, in sicer kot nenormalne razmere ocenjuje možnost izpada električne energije in možnost požara; vpeljan ima postopek za ukrepanje v sili, za obvladanje nenačrtovanih neizrednih skladno z Načrtom požarne varnosti (PZI), izdelan ima izkaz požarne varnosti in požarni red. V vseh objektih so gasilni aparati, ki so redno vzdrževani in servisirani; na lokaciji je hidrantno omrežje. Izvedena je ustrezna zaščita objektov proti požaru: vnetljiva območja in viri vžigov so ustrezno zaščiteni z protipožarnimi zaščitnimi oblogami, protipožarnimi zidovi, s hladilnimi sistemi; oprema za gašenje požarov je nameščena na lahko dosegljivem mestu. Na lokaciji naprave je na voljo absorpcijski pesek za ravnanje v primeru onesnaženja (npr. razlitje olja). Po čiščenju hlevov in pred vselitvijo novih živali se izvede razkuževanje hlevske opreme in površin hleva z dezinfekcijskim sredstvom Virocid s tehniko zamegljevanja. Objekt se na razkuževanje pripravi tako, da se zaprejo vsi ventilatorji, vrata in odprtine. V samem objektu na betonskih tleh se pripravi potrebno količino 3% delovne mešanice v za to namenjeni posodi, ki je del naprave za zamegljevanje. Za en hlev se uporabi 65 l 3% raztopine (2 l razkužila Virocid na hlev). Pri pripravi delovne mešanice se uporabi dodaten ukrep za zmanjšanje možnosti razlitja, plastično korito, ki preprečuje razlitje na betonska tla. Za primere morebitnega razlitja je na lokaciji vedno prisotno tudi univerzalno absorpcijsko sredstvo. Ob pršenju raztopine po opremi in tleh ne nastajajo ostanki raztopine, ki bi lahko odtekala. Celotno območje naprave se nahaja na utrjenih površinah (asfalt). V normalnih razmerah in z upoštevanjem uveljavljenih varnostnih ukrepov je morebiten vnos nevarnih snovi v tla in posledično podzemne vode pri obratovanju farme nič. Poleg tega se Virocid ne skladišči, ampak se ga sproti pripelje na lokacijo naprave.

Redno se izvaja pregled, popravila in vzdrževanje vse opreme. Kontrola tesnosti zbiralnikov odpadnih pralnih voda se opravlja na vsakih 5 let. Vzpostavljen je centralno nadzorni sistem za sisteme dovajanja hrane in vode, ki sproti javlja napake in okvare. Redni pregled se izvaja vsakodnevno. Izvaja se spomladanska in jesenska deratizacija.

Upravljavec poginule živali redno večkrat dnevno odstranjuje, ki jih odlaga v za to namenjene hladilne skrinje. Za redni odvoz poginulih živali skrbi javna veterinarsko-higienska služba. Skrinje za poginule živali se očisti in razkuži po vsakem vzrejnem ciklusu.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.2 izreka tega dovoljenja določil zahtevo glede preprečevanja ali zmanjšanja okoljskega vpliva in izboljšanja splošnih značilnosti iz BAT 2.

BAT 3 in BAT 4: Nadzorovana prehrana

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 3 za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Zmanjšanje vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin.

- b) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- c) Dodajanje nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin.
- d) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni dušik.

Upravljevec pri reji piščancev brojlerjev uporablja tehniko zmanjšanja vsebnosti surovih beljakovin z uporabo prehrane z uravnoteženo vsebnostjo dušika na podlagi energijskih potreb in prebavljivih aminokislin, večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja ter tehniko dodajanja nadzorovanih količin esencialnih aminokislin v prehrano z majhno vsebnostjo surovih beljakovin. Na upravljanje prehrane, kar se tiče receptur krme, upravljevec nima direktnega vpliva, saj kupuje krmo pri Perutnini Ptuj d.o.o.

V času reje piščancev brojlerjev se uporabljajo štiri različna krmila: BRO-Starter (starost živali 1-8 dni), BRO-Grover (starost živali 9-17 dni), BRO-Finišer 1 (starost živali 18-28 dni) in BRO-Finišer 2 (starost živali 29-42 dni). Skupna poraba krme za vse 4 faze (1 cikel) na 1 hlev znaša 194.360 kg. Poraba krme za 5 hlevov (1 cikel) za 200.000 živali znaša 971.800 kg.

Večfazno krmljenje je prilagojeno posamezni fazi oziroma starosti živali. V prvih fazah krmjenja je krma bogatejša s surovimi beljakovinami in manj energetsko bogata, s starostjo pa se to razmerje spreminja v korist energije (krmna mešanica BRO-Starter vsebuje 21 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Grover vsebuje 19 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Finišer 1 vsebuje 18 % surovih beljakovin, krmna mešanica BRO-Finišer 2 vsebuje 16 % surovih beljakovin). Tudi delež kalcija in fosforja se v krmi s starostjo živali znižujeta. Starejše živali bolje izkoriščajo prehranski kalcij in fosfor. Pri faznem krmljenju se znižujejo tudi vsebnosti nekaterih aminokislin: metionin (od 0,56 % deleža v krmi preko 0,56 %, 0,54 % do 0,53 %), lizin (od 1,24 % deleža v krmi preko 1,16 %, 1,1 % do 1,0 %). Pri uvedbi večfaznega krmjenja za piščance brojlerje se zmanjša skupno izločanje dušika za 15-35 %. Priprava receptur za takšno krmo temelji na zmanjšanju beljakovinskih surovin krme (soja) in na balansiranju obroka z dodajanjem sintetičnih aminokislin (lizin, metionin, treonin in triptofan).

Naslovni organ je presodil, da upravljevec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) c) in d) BAT 3 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in posledično emisij amoniaka ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali iz BAT 3.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 4 za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali je uporaba predpisane sestave prehrane in prehranske strategije, ki vključuje eno od spodaj navedenih tehnik ali njihovo kombinacijo:

- a) Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja.
- b) Uporaba odobrenih krmnih dodatkov, s katerimi se zmanjšuje skupni izločeni fosfor (npr. fitaza).
- c) Uporaba hitro prebavljivih anorganskih fosfatov za delno nadomestitev običajnih virov fosforja v krmi.

Upravljevec pri reji piščancev brojlerjev uporablja vse tri najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja. Večfazno krmljenje s predpisano sestavo prehrane, ki je prilagojena posebnim zahtevam proizvodnega obdobja je enako kot je opisano v BAT 3.

Upravljaavec uporablja odobrene krmne dodatke, in sicer fitaze za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja. Za zmanjševanje uporabe anorganskega fosforja se uporablja fitazo (6-fitaza (EC 3.1.3.26), in sicer jo v vse tri faze krmil dodajajo 0,009 % (90 g/kg).

Naslovni organ je presodil, da upravljaavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 4 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.4 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za zmanjšanje skupnega izločenega fosforja ob hkratnem upoštevanju prehranskih potreb živali iz BAT 4.

BAT 5: Učinkovita uporaba vode

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 5 za učinkovito uporabo vode je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Evidentiranje porabe vode.
- b) Odkrivanje in odprava morebitnega puščanja vode.
- c) Uporaba visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme.
- d) Izbira in uporaba ustrezne opreme (npr. nastavkov za sesanje, skodelic za napajanje, korit za vodo) za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji).
- e) Redno preverjanje in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.
- f) Ponovna uporaba neonesnažene deževnice kot vode za čiščenje.

Upravljaavec za učinkovito rabo vode uporablja tehniko evidentiranja porabe vode, tehniko odkrivanja in odprave morebitnega puščanja vode, tehniko uporabe visokotlačnih čistilnih aparatov za čiščenje bivalnih prostorov živali in opreme tehniko izbire in uporabe ustrezne opreme za posamezne kategorije živali ob stalnem zagotavljanju vode (pitje po želji) ter tehniko rednega preverjanja in (po potrebi) prilagajanje nastavitev opreme za pitno vodo.

Porabo vode upravljaavec meri s pomočjo vgrajenih pretočnih ur na vodovodnem sistemu pred vhodom v vsak objekt. Poraba vode se evidentira na računalniku in vsako odstopanje sproži alarm. Za pranje objektov upravljaavec rabi vodo iz vodovoda. Poraba vode se nadzira preko centralnega nadzornega računalnika. Po preselitvi živali se objekte najprej suho-mehansko očisti. Pranje in čiščenje objektov potekata po zaključenem turnusu - 7x letno. Pomembno je, da je suho čiščenje čim bolj temeljito. Tako očiščen objekt se nato opere z napravo za pranje pod tlakom. Pri tem se ne uporablja detergentov. Upravljaavec ima uveden alarmni sistem na centralnem nadzornem sistemu, ki opozori na morebitno prekomerno porabo vode (npr. počena cev). V vseh hlevih se nahaja kapljični napajalni sistem. Napajalniki so enakomerno razporejeni okrog krmilnikov. Vsak dan se jih očisti in menja vodo. Uporablja se »VAL nipl sistem« in dozatorje za avtomatsko doziranje zdravil in vitaminov v vodo.

Naslovni organ je presodil, da upravljaavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d) in e) BAT 5 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točkah 3.1.4 in 7.1.5 izreka tega dovoljenja določil zahteve za učinkovito uporabo vode iz BAT 5.

BAT 6 in BAT 7: Emisije odpadnih voda

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 6 za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Onesnažena dvoriščna območja naj bodo čim manjša.
- b) Čim manjša poraba vode.
- c) Ločevanje neonesnažene deževnice od tokov odpadnih voda, ki jih je treba očistiti.

Upravljavec za učinkovito zmanjšanje nastajanja odpadnih voda uporablja vse tri tehnike. Dvoriščna območja in transportne poti so asfaltirane in jih je možno enostavno vzdrževati in čistiti. Manipulacijske poti so čim krajše oziroma takšne, da zagotavljajo optimalno organizacijo tehnološkega procesa. Količina odpadnih voda se zmanjša z uporabo tehnik, kot sta predčiščenje (npr. mehansko suho čiščenje) in visokotlačno čiščenje. Poraba vode je optimizirana, glede na celoten tehnološki postopek. Padavinske vode (neonesnažena deževnica) se s streh objektov vodijo v ponikovalnice, ki so locirane ob posameznih objektih. Padavinske vode z utrjenih površin (dovozne poti, manipulacijske površine in parkirišča) se vodijo preko lovilnikov olj, ki so skladni s standardom SIST EN 858-2, v ponikovalnice.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 6 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točkah 3.1.3, 3.1.4 in 3.1.7 izreka tega dovoljenja določil zahteve za zmanjšanje nastajanja odpadnih voda iz BAT 6.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 7 za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo je uporaba ene ali kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Odpadne pralne vode se odvajajo v namenski zbiralnik.
- b) Čiščenje odpadnih voda.
- c) Razprševanje odpadnih voda, npr. z uporabo namakalnih sistemov, kot so razpršilnik, prevozni namakalni stroj, cisterna in injektor s centralnim dovajanjem.

Upravljavec za učinkovito zmanjšanje nastajanja odpadnih voda uporablja kombinacijo tehnik, da se odpadne pralne vode odvajajo v namenski zbiralnik in čiščenje odpadnih voda. Iz hlevov je urejen zajem pralnih vod, ki se zbirajo v vodotesnih zbiralnikih (razpoložljivi volumen je 15 m³). Zbiralniki so podzemni in vodotesni. Odpadne pralne vode nastajajo pri pranju - čiščenju hleva. Uporablja se visokotlačno čiščenje. Pralne vode se prečrpajo v cisterno in se kot odpadki odpeljejo v bioplinarno, k pooblaščenemu pogodbeniku za ravnanje s pralnimi vodami kot odpadkom. Pranje hleva se izvaja 7 x letno po vsakem zaključenem turnusu. Odpadne pralne vode v celoti prevzema Bioplinarna Draženci. Komunalne odpadne vode iz poslovnih prostorov s sanitarijami so vodene v javno kanalizacijo in očiščene na čistilni napravi Ptuj. Meteorne vode so ločeno vodene in ponikajo.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a) in b) BAT 7 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točkah 3.1.4, 3.1.5 in 3.1.6 izreka tega dovoljenja določil zahteve za zmanjšanje emisij odpadnih voda v vodo iz BAT 7.

BAT 8: Učinkovita raba energije

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 8 za učinkovito rabo energije na kmetiji je kombinacija spodaj navedenih tehnik:

- a) Visokoučinkoviti ogrevalni/hladilni in prezračevalni sistemi.
- b) Optimizacija ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov ter upravljanja, zlasti tam, kjer se uporabljajo sistemi za čiščenje zraka.
- c) Izolacija sten, podov in/ali stropov bivalnih prostorov živali.
- d) Uporaba energijsko učinkovite razsvetljave.
- e) Uporaba izmenjevalnikov toplote. Uporabi se lahko eden od naslednjih sistemov:
  1. zrak-zrak;
  2. zrak-voda;
  3. zrak-zemlja.

- f) Uporaba toplotnih črpalk za rekuperacijo toplote.
- g) Rekuperacija toplote pri ogrevanih in hlajenih tleh z nastiljem (kombinirani sistem).
- h) Uporaba naravnega prezračevanja.

Upravljaivec za učinkovito rabo energije uporablja tehnike visokoučinkovitih ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, optimizacije ogrevalnih/hladilnih in prezračevalnih sistemov, izolacije sten, podov in stropov bivalnih prostorov živali, tehniko uporabe energijsko učinkovite razsvetljave, tehniko uporabe izmenjevalnikov toplote, sistem 1. zrak-zrak ter delno uporabo naravnega prezračevanja.

Upravljaivec pri reji piščancev brojlerjev uporablja najučinkovitejše ogrevalne in hladilne ter prezračevalne sisteme, kar jih trenutno ponujajo proizvajalci. Ventilacija v hlevih se prilagaja glede na potrebe živali v določeni starosti in v določenem letnem času. Način ventilacije je izbran glede na najboljše evropske prakse v objektih proste reje piščancev. Vsa ventilacija, ogrevanje in hlajenje je nadzorovano preko računalnika in senzorjev. V vsakem objektu imajo štiri senzore temperature, CO₂ senzor, senzor amoniaka, senzor vlage, senzor zračnega pritiska. Vse nepravilnosti so preko alarmnega sistema vezane na telefon. Pred vhljevitvijo dan starih piščancev je potrebno objekt segreti na 33°C. Zaradi velikega volumna objekta in načina ogrevanja dovajanje svežega zraka ni potrebno v prvih dneh. Prvih 21 dni reje vsa ventilacija poteka preko rekuperatorja ECO-UNIT. Z višanjem starosti se zahtevana temperatura znižuje, povečuje pa se potrebna količina svežega zraka. Ko se odprejo lopute za izpust živali na prosto, računalnik zazna padec pritiska v objektu ter izklopi strešne ventilatorje. Takrat se zrak odvaja iz objekta skozi odprte lopute. Ob visokih poletnih temperaturah se po potrebi vklopijo stenski ventilatorji, odprejo se stenske lopute in vklopi se hlajenje. Kadar so vklopljeni stenski ventilatorji za odvod zraka, se strešni ventilatorji za odvod zraka izklopijo.

Ogrevanje hlevov poteka na dva načina, s kombinacijo talnega gretja in ECO-UNIT-a, oboje deluje na toplo vodo. Za pripravo tople vode se uporabljajo visoko učinkovite plinske kondenzacijske peči na zemeljski plin. Hlevi imajo kombinacijo talnega gretja, pri čemer se segreje talno ploščo na 28-30°C, ECO-UNIT po potrebi dogreva zrak do 33°C, hkrati pa uporablja topel zrak iz objekta, da segreje sveži zrak, katerega dovaja v hlev.

Kvaliteta zraka je zelo pomembna pri reji piščancev brojlerjev. Z ventilacijo se neposredno vpliva na zdravje živali, sprejem hrane, prirast in smrtnost živali. Ventilacijski sistem mora biti takšen, da odstrani škodljive pline in dovaja dovolj kvalitetnega zraka. Minimalna ventilacija je pri brojlerjih 0,7 m³/h/kg žive teže in je odvisna od količine in kvalitete izmenjanega zraka. V vročem obdobju leta, ko so zunanje temperature zelo visoke (nad 28°C) in je relativna vlaga v zraku visoka (več kot 75 %), so živali še posebej izpostavljene stresu. V takih pogojih je potrebno izkoristiti maksimalno kapaciteto ventilacije, ki je 7,20 m³/h/kg žive teže.

Ventilatorji zrak iz hleva izsesavajo, sveži zrak pa prihaja v hlev skozi odprtine za dovod zraka. Regulacija je računalniška na osnovi hlevske temperature. Zračne lopute na vseh objektih se odpirajo avtomatsko (računalniško krmiljeno) glede na delovanje moči ventilatorjev ter s tem uravnavajo potrebo po svežem zraku. V poletnih mesecih se uporablja čelne aksialne ventilatorje, ki imajo večjo moč pretoka zraka in s tem omogočijo hitrejše znižanje hlevske temperature.

Ne glede na letni čas je za optimalno vzrejo pomemben optimalen dovod svežega in odvod izrabljenega zraka iz objekta. V zgodnji vzreji je potrebna minimalna ventilacija, saj so živali majhne in je raba zraka temu primerna.

Za zagotavljanje toplotne izolacije in zmanjševanje porabe energije je nameščena ustrezna izolacija na hlevih. Hlevi so montažne gradnje, zgrajeni iz jeklenih nosilnih okvirjev in obdani z

izoliranimi fasadnimi paneli. Izolacija sten: $U=0,25$ W/mK, fasadni prefabricirani izolacijski paneli, debeline 80 mm, izolacija stropa: $U=0,20$ W/mK, steklena volna.

Uporaba energijsko učinkovite razsvetljave. Piščanci potrebujejo za optimalno rast dovolj svetlobe (intenziteto in dolžino). Z regulacijsko uro se natančno vodi osvetlitev posameznega hleva. Uporabljajo se varčne žarnice zaradi zmanjšane porabe energije. Luči so vodotesne. V času pitanja brojlerjev se svetlobna telesa večkrat očisti in po potrebi zamenja. Zagotavlja se naravno svetlobo jakosti najmanj 15 lux/m². Faza umetnega osvetljevanja ne presega 16 ur dnevno. Izjema so piščanci v prvih treh dneh življenja, ko sme biti faza umetne osvetlitve podaljšana do 24 ur. V času počitka in sprostitve je dovoljena manjša osvetlitev. Temno obdobje 8 ur ne sme biti prekinjeno. Izjema: prve tri dni po vhlevitvi ali ob bolj vročem vremenu v poletnih mesecih se lahko čas osvetlitev podaljša oziroma se faza zatemnitve lahko prekine za čas pitja.

Zunanja razsvetljava obsega svetilke z 0 % deležem svetlobnega toka navzgor. Razsvetljava se uporablja le zaradi varnosti in po potrebi in to v večini le takrat, ko se nakladajo piščanci in ko se polnijo hlevi. Večina svetilk se prižge oziroma ugasne samodejno na podlagi senzorjev, ki zaznavajo stopnjo svetlobe, zato so svetilke med jutrom in večerom ugasnjene. Nepokrite zazidane površine niso osvetljene. Objekti ponoči niso stalno osvetljeni.

Največja poraba električne energije je v poletnih mesecih, v zimskih je manjša. Poraba je zelo odvisna od delovanja ventilatorjev, saj v poletnih mesecih delujejo z maksimalno kapaciteto in močjo (potrebno za hlajenje objekta).

V napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja se izvaja tudi tehnika izmenjave toplote zrak-zrak z rekuperacijsko enoto ECO-UNIT. Vstopni zrak absorbira toploto iz izstopnega zraka naprave. Tehnika se izvaja pri rekuperaciji toplote na prezračevalno rekuperatorskih napravah.

Upravljevec izvaja tehniko naravnega prezračevanja, ker gre za BTS rejo, z odprtini v stranski steni in regulirano možnostjo izhoda piščancev na prosto. Tehnika ni primerna v začetni fazi reje ter v času ekstremnih podnebnih temperaturnih razmer in nihanj. V kasnejših fazah ciklusa reje je piščancem omogočen izhod na prosto (ograjen izhod).

Naslovni organ je presodil, da upravljevec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d), e) in h) BAT 8 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.6 izreka tega dovoljenja določil zahteve za učinkovito rabo energije iz BAT 8.

BAT 9 in BAT 10: Emisije hrupa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 9 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je vzpostavitev in izvajanje načrta za obvladovanje hrupa v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa hrupa;
- (iii) postopek za odziv na dogodke, ki so povzročili povečan hrup;
- (iv) program za zmanjšanje hrupa, namenjen na primer opredelitvi virov hrupa, monitoringu emisij hrupa, opredelitvi prispevkov iz virov hrupa in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje hrupa;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, ki so povzročili povečan hrup, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

V bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov hrupa, kot so stavbe z varovanimi prostori zaradi daljšega zadrževanja ljudi

(stanovanjske stavbe, bolnišnice in podobno), kar potrjujejo opravljene ocene hrupa obstoječega stanja kot posledico vseh virov hrupa in oceno celotne obremenitve (celotne naprave in stanje po izvedbi nameravanega posega in ceste). Izračunane vrednosti kazalcev hrupa ustrezajo zahtevam Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju in so nižje od mejnih vrednosti za III. območje varstva pred hrupom.

Naslovni organ je presodil, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike, opisane v BAT 9 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni dokazana obremenitev občutljivih sprejemnikov hrupa. Stavbe z varovanimi prostori, kjer se ocenjujejo kazalci hrupa, ki ga povzroča obratovanje naprave, so uvrščene v območje III. stopnje varstva pred hrupom, in naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne obremenjuje okolja prekomerno s hrupom v dnevnem, večernem in nočnem obdobju dneva. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje hrupa iz točke 10 BAT 1 Zaključka o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 10 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki. V fazi načrtovanja naprave/kmetije so ustrezne razdalje med napravo/kmetijo in občutljivimi sprejemniki zagotovljene z uporabo najmanjših standardnih razdalj.
- b) Lokacija opreme. Hrup se lahko zmanjša s:
  - (i) povečanjem razdalje med virom hrupa in sprejemnikom (oprema naj se postavi čim dlje od občutljivih sprejemnikov, kolikor je to praktično izvedljivo);
  - (ii) čim krajšimi cevmi za dovod krme;
  - (iii) postavitvijo posod in silosov za krmo tako, da se čim bolj zmanjša premikanje vozil po kmetiji.
- c) Operativni ukrepi. Ti vključujejo ukrepe, kot so:
  - (i) zapiranje vrat in večjih odprtin stavbe, zlasti med hranjenjem, če je to mogoče;
  - (ii) opremo upravlja izkušeno osebje;
  - (iii) izogibanje hrupnim dejavnostim ponoči in med vikendi, če je to mogoče;
  - (iv) upoštevanje določb za nadzor nad hrupom med vzdrževalnimi dejavnostmi;
  - (v) uporaba transportnih trakov in polžnih transporterjev, polnih krme, če je to mogoče;
  - (vi) čim manjša zunanja območja za strganje, da je hrup strgalnikov čim manjši.
- d) Tiha oprema. To vključuje opremo, kot so:
  - (i) visoko učinkoviti ventilatorji, kadar naravno prezračevanje ni mogoče ali zadostno;
  - (ii) črpalke in kompresorji;
  - (iii) krmni sistem, s katerim se zmanjšuje stimulacija pred hranjenjem (npr. krmilniki z zbiralnim lijakom, pasivni krmilniki za hranjenje po želji, kompaktni krmilniki).
- e) Oprema za obvladovanje hrupa. To vključuje:
  - (i) opremo za zmanjševanje hrupa;
  - (ii) izolacijo vibracij;
  - (iii) zaprtje hrupne opreme (npr. mlinov, pnevmatskih transportnih sistemov);
  - (iv) zvočno izolacijo stavb.
- f) Zmanjševanje hrupa. Širjenje hrupa se lahko zmanjša z vstavitvijo ovir med oddajnike in sprejemnike.

Upravljavec uporablja sledečo najboljšo razpoložljivo tehniko za preprečevanje oziroma zmanjšanje emisij hrupa:

- a) Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja je locirana na obstoječi Farmi Starošince. Za Dravsko-Ptujsko polje je značilna razpršena gradnja. Farma ni locirana v naselju, temveč na JV obrobju naselja Starošince. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca

220 m od novih objektov naprave. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na Farmo Starošince. Od novih hlevov je oddaljen cca. 90 m ter prostorsko deloma zastrt z upravno stavbo.

- b) Vsa čelna ventilacija kot največji vir hrupa na novih hlevih je nameščena na južnih fasadah vzrejnih objektov, obrnjenih v smeri stran od naselja. Vsak objekt ima svoj silos, kjer je zagotovljena minimalna razdalja cevi za dovod krme. Silosi so nameščeni ob dovozni poti.
- c) Vzrejni objekti so zaprti. Z opremo upravlja primerno izobraženo in izkušeno osebje, da ne povzroča nepotrebne hrupa. V nočnem času se hrupne dejavnosti (transport) ne izvajajo. Trakovi so vedno polni krme. Strgalniki niso v uporabi.
- d), e) Ventilatorji so frekvenčno vodeni v odvisnosti od temperature in CO₂. Vgrajeni so ventilatorji z nizko emisijo hrupa v protihrupnem ohišju. Vgrajene črpalke so sodobne, energetsko učinkovite in tihe. Rekuperator, ventilatorji, transportni trakovi so nameščeni na antivibracijskih podstavkih ali obešalih. Hlevi bodo grajeni iz termoizolacijskih panelov, kateri so tudi dober zvočni izolator.
- f) Lokacije rekuperatorjev so izbrane na način, da so prostorsko zastrte z drugim vzrejnim objektom, pri čemer predstavlja vzrejni objekt oviro za širjenje hrupa.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b), c), d), e) in f) BAT 10 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 5.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa iz BAT 10.

BAT 11: Emisije prahu

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 11 za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Zmanjšanje nastanka prahu v stavbah za živali. V ta namen se lahko uporabi kombinacija naslednjih tehnik:
  - 1. uporaba bolj grobega materiala za nastilj (npr. dolgih slamnatih bilk ali lesnih oblancev namesto narezane slame);
  - 2. nanos svežega nastilja z uporabo tehnike za manj prašno nastiljanje (npr. ročno);
  - 3. uporaba sistema za hranjenje po želji;
  - 4. uporaba vlažne ali peletirane krme ali dodajanje oljnih surovin ali veziv v sisteme za suho krmo;
  - 5. opremljanje skladišč za suho krmo, ki se polnijo pnevmatsko, z ločevalniki za prah;
  - 6. zasnova in delovanje prezračevalnega sistema z majhno hitrostjo zraka v objektih.
- b) Zmanjšanje koncentracije prahu v objektih z uporabo ene od naslednjih tehnik:
  - 1. razprševanje vodne meglice;
  - 2. razprševanje olja;
  - 3. ionizacija.
- c) Čiščenje izstopnega zraka s sistemi za čiščenje zraka, kot so:
  - 1. vodni filter;
  - 2. suhi filter;
  - 3. mokri pralnik z vodo;
  - 4. mokri pralnik s kislino;
  - 5. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
  - 6. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka;
  - 7. biofilter.

Upravljavec pri reji uporablja najboljšo razpoložljivo tehniko za zmanjšanje nastanka prahu iz posameznih bivalnih objektov (hlevov), in sicer uporablja bolj grobi material za nastilj kot npr.

briketirana slama; sveži nastilj nanašajo zgolj ročno po potrebi oziroma ob vhlevitvi; uporablja sistem za hranjenje po želji; uporablja peletirano krmo, v katero so dodane oljne sestavine. Prezračevalni sistem je zasnovan tako, da deluje z majhno hitrostjo zraka v objektih. Koncentracije prahu v objektih se zmanjšuje z uporabo razprševanja vodne meglice. Silosi so tudi nepropustno zaprti.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točki a) in b)1 BAT 11 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 2.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahteve za zmanjšanje emisij prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali iz BAT 11.

BAT 12 in BAT 13: Emisije vonjav

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 12 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav s kmetije je vzpostavitev, izvajanje in redno pregledovanje načrta za obvladovanje vonjav v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje naslednje elemente:

- (i) postopek, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) načrt za izvajanje monitoringa vonjav;
- (iii) postopek za odziv na ugotovljene neprijetne vonjave;
- (iv) program za preprečevanje in odpravo vonjav, namenjen na primer opredelitvi vira ali virov, monitoringu emisij vonjav (glej BAT 26), opredelitvi prispevkov iz virov vonjav in izvajanju ukrepov za odpravo in/ali zmanjšanje vonjav;
- (v) pregled predhodnih dogodkov, povezanih z vonjavami, in postopkov za njihovo sanacijo ter razširjanje znanja o njih.

Upravljavec ne pričakuje obremenitev občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Upravljavec uporablja tehniko ustrezne razdalje med napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja in občutljivimi sprejemniki. Farma leži v kmetijski krajini, med farmo in naselji so kmetijske in gozdne površine. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na farmo Starošince. Od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je oddaljen cca 90 m ter prostorsko deloma zastrt z upravno stavbo. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca 220 m od farme. Vsa čelna ventilacija na hlevih je nameščena na južnih fasadah, obrnjenih v smeri stran od naselja. Upravljavec je z modeliranjem ocenil vplive vonjav na okolico farme Starošince. Uporabili so program, s katerim so izračunali disperzijo onesnaževal v zraku (Lagrangeov model disperzije delcev), ki je pokazala, da je pogostost pojavljanja vonjav v koledarskem letu za najbližje objekte pod priporočljivo mejno vrednostjo.

Naslovni organ je presodil, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike, opisane v BAT 12 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati načrta za obvladovanje vonjav iz točke 11 BAT 1 Zaključka o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 13 za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik:

- a) Zagotovitev ustrezne razdalje med kmetijo/napravo in občutljivimi sprejemniki.
- b) Uporaba sistema nastanitve, pri katerem se izvaja eno od naslednjih načel ali njihova kombinacija:
  - živali in površine naj bodo suhe in čiste (npr. krma naj se ne raztresa, na območjih za ležanje na delno rešetkastih tleh naj ne bo iztrebkov);

- zmanjšanje emisijske površine gnoja (npr. uporaba kovinskih ali plastičnih letvic, kanalov z zmanjšano izpostavljenostjo površino gnoja);
  - pogosto odstranjevanje gnoja v zunanje (pokrito) gnojišče;
  - znižanje temperature gnoja (npr. s hlajenjem gnojevke) in notranjega okolja;
  - zmanjšanje toka in hitrosti zraka nad površino gnoja;
  - v sistemih z nastiljem naj bo nastilj suh in pod aerobnimi pogoji.
- c) Optimiranje pogojev izpusta izstopnega zraka iz bivalnih prostorov za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik ali njihovo kombinacijo:
- povišanje odvoda (npr. odvod izstopnega zraka nad ravniyo strehe, dimniki, preusmeritev odvoda zraka skozi sleme namesto skozi nižje ležeče dele sten);
  - povečanje hitrosti prezračevanja skozi navpični odvod;
  - učinkovita postavitvev zunanjih ovir za ustvarjanje turbulence v izhodnem toku zraka (npr. vegetacijskih ovir);
  - dodajanje preusmeritvenih pokrovov na izstopne odprtine, ki so na nižje ležečih delih sten, da se izstopni zrak preusmeri proti tlom;
  - razpršitev izstopnega zraka na strani bivalnega objekta, ki je obrnjena stran od občutljivih sprejemnikov;
  - usmeritev osi slemen v stavbi z naravnim prezračevanjem prečno na prevladujočo smer vetra.
- d) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:
1. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter);
  2. biofilter;
  3. dvofazni ali trifazni sistem za čiščenje zraka.
- e) Uporaba ene od naslednjih tehnik za skladiščenje gnoja ali njihove kombinacije:
1. pokritje gnojevke ali hlevskega gnoja med skladiščenjem;
  2. postavitvev gnojišča tako, da se upošteva glavna smer vetra, in/ali sprejetje ukrepov za zmanjšanje hitrosti vetra okoli gnojišča in nad njim (npr. drevesa, naravne ovire);
  3. čim manj mešanja gnojevke.
- f) Predelava gnoja z eno od naslednjih tehnik, da se čim bolj zmanjšajo emisije vonjav med (ali pred) raztresanjem:
1. aerobna presnova (prezračevanje) gnojevke;
  2. kompostiranje hlevskega gnoja;
  3. anaerobna presnova.
- g) Uporaba ene od naslednjih tehnik za raztresanje gnoja ali njune kombinacije:
1. razdelilnik za nanos gnojevke v pasovih, plitvo vbrizgavanje ali globoko vbrizgavanje gnojevke;
  2. čim prejšnje vmešanje gnojevke.

Upravlavec uporablja za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s farne tehniko ustrezne razdalje med napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja in občutljivimi sprejemniki, tehniko uporabe sistema nastanitve, kjer so živali in površine suhe in čiste (krma se ne raztresa, na tla je nanešen nastilj iz briketirane slame, ki je suh). Gnoj se ne skladišči na lokaciji farne, takoj po čiščenju hleva se ga odpelje na bioplinarno Draženci. Za tehniko znižanja temperature notranjega okolja se uporabljajo ventilatorji, ki zrak iz hleva izsesavajo, sveži zrak pa prihaja v hlev skozi odprtine za dovod zraka. Regulacija je računalniško vodena na osnovi hlevske temperature. Zračne lopute se odpirajo avtomatsko glede na delovanje moči ventilatorjev. V poletnih mesecih se uporabljajo čelni ventilatorji, ki imajo večjo moč pretoka zraka in s tem omogočajo hitrejše znižanje hlevske temperature. Vsi hlevi imajo prisilno odsesovanje odpadnega zraka. Upravlavec uporablja tudi tehniko optimiranja pogojev izpusta izstopnega zraka iz bivalnih prostorov za živali z ventilatorji in

rekuperatorji, vegetacijskimi ovirami (zeleni pas smrek). Aksialni ventilatorji imajo lopute, ki zrak rahlo usmerjajo k tlom in so obrnjeni stran od morebitnih občutljivih sprejemnikov oziroma od naselja.

Točke e), f) in g) obravnavajo tehnike za skladiščenje gnoja, predelavo in raztresanje gnoja. Ker upravljavec ne skladišči gnoja in ga ne predeluje, dodatno zmanjšuje emisije vonjav. Zaradi navedenega tehnike pod točkami e), f) in g) niso relevantne.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki so določene v točkah a), b) in c) BAT 13 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 2.1.4 izreka tega dovoljenja določil zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav in/ali učinka vonjav s kmetije iz BAT 13.

BAT 14 in BAT 15: Emisije iz skladišča za hlevski gnoj

Upravljavec na območju naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ne izvaja skladiščenja ali začasnega odlaganja gnoja.

Naslovni organ je presodil, da za upravljavca BAT 14 in BAT 15 nista relevantna.

BAT 16, BAT 17 in BAT 18: Emisije iz skladišča za gnojevko

V napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja gnojevka ne nastaja.

Naslovni organ je presodil, da za upravljavca BAT 16, BAT 17 in BAT 18 niso relevantni.

BAT 19: Predelava gnoja na kmetiji

V napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja se ne izvaja predelava gnoja.

Naslovni organ je presodil, da za upravljavca BAT 19 ni relevanten.

BAT 20, BAT 21, BAT 22: Raztresanje gnoja

Upravljavec gnoja ne raztresa. Gnoj, ki nastaja v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja, se odpelje v bioplinarno Draženci.

Naslovni organ je presodil, da za upravljavca BAT 20, BAT 21 in BAT 22 niso relevantni.

BAT 23: Emisije iz celotnega proizvodnega procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 23 za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo perutnine je ocena ali izračun zmanjšanja emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, ki se uporabljajo na farmi.

Upravljavec izvaja BTS rejo piščancev brojlerjev. Gre za živalim prijazno, talno rejo brojlerjev, v objektih pritlične izvedbe z nadstreškom (zunanjim klimatskim območjem). V času obratovanja nastajajo razpršene emisije snovi v zrak, in sicer zaradi metabolizma živali in s tem povezanega nastanka gnoja. V hlevih so nameščeni rekuperatorji toplote, ki bistveno vplivajo na zmanjšanje emisij (PM₁₀ in amoniaka ter vonjav) iz hlevov. Ventilacija v hlevih se prilagaja glede na potrebe živali v določeni starosti in v določenem letnem času. Nastiljanje hlevov poteka ročno, z uporabo briketirane slame, napajalni sistem ne poliva vode, gostota živali znaša 30 kg/m². Predpisana sestava prehrane in prehranska strategija zmanjšujeta izločanje hranil (N, P) z iztrebki. Gnoj se na lokaciji ne skladišči. Takoj po čiščenju se ga naloži na vozila za prevoz gnoja v bioplinarno Draženci. Za izračun emisij amoniaka se uporabljajo emisijski faktorji (Ef), ki se preračunajo na število mest živali ob upoštevanju vrste nastanitve.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo perutnine iz BAT 23

Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.7 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za zmanjšanje emisije amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo piščancev brojlerjev iz BAT 23.

BAT 24, BAT 25, BAT 26, BAT 27, BAT 28 in BAT 29: Monitoring emisij in parametrov procesa

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 24 je monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z uporabo masne bilance dušika in fosforja na podlagi zaužite krme, vsebnosti surovih beljakovin v prehrani, skupnega fosforja in proizvodnosti živali. Vsako leto enkrat.
- b) Ocena za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi analize gnoja. Vsako leto enkrat.

Upravljevec uporablja za monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, tehniko ocene za skupno vsebnost dušika in fosforja na podlagi masne bilance.

Za oceno skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, upravljevec za namen priprave podatkov za izdelavo poročila o obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak zagotovi pridobivanje ustreznih podatkov in enkrat letno izvedbo izračuna skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, na podlagi naslednjih zbranih podatkov:

- zasedenost hlevov,
- poraba krme,
- trajanje posameznega proizvodnega ciklusa,
- vsebnost dušika in fosforja v krmi,
- začetne in končne mase živali posameznega proizvodnega ciklusa.

Naslovni organ je presodil, da upravljevec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike za rejo piščancev brojlerjev, ki je določena v točki a) BAT 24 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.8 izreka tega dovoljenja določil mejne vrednosti skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju iz BAT 24.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 25 je monitoring emisij amoniaka v zrak z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Ocena z uporabo masne bilance na podlagi izločanja in skupnega (ali skupnega amonijskega) dušika, prisotnega v vsaki fazi ravnanja z gnojem. Vsako leto enkrat.
- b) Izračun na podlagi merjenja koncentracije amoniaka in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov ISO, nacionalnih ali mednarodnih standardov ali drugih metod, s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Vsakokrat, ko se pojavijo bistvene spremembe vsaj enega od naslednjih parametrov: vrste živali, ki se redijo na kmetiji in sistema nastanitve.
- c) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Vsako leto enkrat.

Upravljevec uporablja pri monitoringu emisij amoniaka v zrak tehniko ocene z uporabo emisijskih faktorjev za vsako leto, kjer se upošteva število letnih ciklusov in število živali znotraj posameznega ciklusa v posameznem letu ter tehnike, ki se uporabljajo za nastanitev in ravnanje z gnojem.

Naslovni organ je presodil, da upravljevec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki c) BAT 25 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 2.3.1 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za monitoring emisij amoniaka v zrak iz BAT 25.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 26 je redni monitoring emisij vonjav v zrak.

V bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov za vonjave (najbližji posamezen stanovanjski objekt je oddaljen 90 m), kot so npr.: stanovanjska območja ali območja z izvajanjem dejavnosti v vrtcih, šolah, bolnišnicah ipd..

Naprava iz točke 1 izreka tega dovoljenja se nahaja na obstoječi Farmi Starošince in je locirana na JV obrobju naselja Starošince. V ostale smeri so kmetijske površine. Obrobje naselja Starošince se prične na oddaljenosti cca. 220 m od naprave. En stanovanjski objekt starejše gradnje je na sosednji parceli ob vhodu na Farmo Starošince. Od naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja je oddaljen cca. 90 m ter je prostorsko deloma zastrt z upravno stavbo.

Naslovni organ je presodil, da upravljavcu ni treba izvajati tehnike glede emisije vonjav, opisane v BAT 12 Zaključka o BAT, saj v bližini naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni občutljivih sprejemnikov z vonjavami. Zaradi navedenega upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 26 Zaključka o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 27 je monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali z uporabo ene od naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedena spodaj:

- a) Izračun z merjenjem koncentracije prahu in stopnje prezračevanja z uporabo metod iz standardov EN ali drugih metod (v skladu s standardi ISO, nacionalnimi ali mednarodnimi standardi), s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti. Enkrat na leto.
- b) Ocena z uporabo emisijskih faktorjev. Enkrat na leto.

Upravljavec kot najboljšo razpoložljivo tehniko uporablja monitoring emisij prahu v zrak, in sicer oceno z uporabo emisijskih faktorjev za prašne delce, in sicer je predlagan emisijski faktor za brojlerje: $E_f PM_{10} = 0,017-0,022$ (kg/mesto za žival v hlevu na leto). Metoda je primerna za oceno emisij iz hlevov, saj v napravi iz točke 1 izreka tega dovoljenja ni gnojišč, skladiščenja ali začasnega odlaganja gnoja. V hlevih se izvaja ročno nastiljanje, globoki nastilj, in sicer iz briketirane slame, zato je izbran emisijski faktor iz spodnjega dela razpona ($E_f PM_{10} = 0,017$). Upravljavec uporablja rekuperator toplote ECO-UNIT, kateri dodatno zmanjša količino delcev PM_{10} , $PM_{2.5}$, amoniaka in vonjav.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točki b) BAT 27 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 2.3.2 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za monitoring emisij prahu iz posameznega bivalnega objekta za živali iz BAT 27.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 28 je monitoring emisij amoniaka, prahu in/ali vonjav iz posameznega bivalnega objekta za živali, opremljenega s sistemom za čiščenje zraka, z uporabo vseh naslednjih tehnik, pri čemer je pogostost vsaj takšna, kot je navedeno spodaj:

- a) Preverjanje učinkovitosti sistema za čiščenje zraka z merjenjem amoniaka, vonjav in/ali prahu v dejanskih razmerah na kmetiji ter v skladu s predpisanim meritvenim protokolom in z uporabo metod iz standardov EN ali drugih metod (v skladu s standardi ISO, nacionalnimi ali mednarodnimi standardi), s katerimi se zagotavljajo podatki enakovredne znanstvene kakovosti - enkrat.
- b) Nadzor učinkovitega delovanja sistema za čiščenje zraka (npr. s stalnim evidentiranjem parametrov obratovanja ali uporabo alarmnih sistemov) – dnevno.

Upravljavec nima sistema za čiščenje zraka, zato navedeni BAT 28 ni relevanten oziroma upravljavcu ni treba izvajati monitoringa, opisanega v BAT 28 Zaključkov o BAT.

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 29 je monitoring naslednjih parametrov procesa vsaj enkrat na leto:

- a) Poraba vode.
- b) Poraba električne energije.
- c) Poraba goriva.
- d) Število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi skotitve in pogini.
- e) Poraba krme.
- f) Proizvodnja gnoja.

Upravljavec izvaja evidenco vseh parametrov procesa, in sicer vodi se Poročilo o izvajanju standarda ISO 14001 mesečno po lokaciji (poraba vode, poraba plina, poraba goriv, kadavri, količina gnoja):

- a) Poraba vode: vgrajeni so števci za porabo vode.
- b) Poraba električne energije: vgrajeni so števci za porabo električne energije.
- c) Poraba goriva: vodi se Poročilo o izvajanju standarda ISO 14001 mesečno po lokaciji.
- d) Število prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi skotitve in pogini: vodi se Hlevski list za BTS brojlerje - na hlev na ciklus ter Poročilo o izvajanju standarda ISO 14001 mesečno po lokaciji.
- e) Poraba krme: vodi se Hlevski list za BTS brojlerje - na hlev na ciklus.
- f) Proizvodnja gnoja: vodi se Poročilo o izvajanju standarda ISO 14001 mesečno po lokaciji ter prevzemni listi oddaje gnoja bioplinarni.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, določene v BAT 29 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 7.1.9 izreka tega dovoljenja določil zahtevo za vodenje evidence porabe vode, porabe električne energije, porabe goriva, števila prejetih in oddanih živali, pri čemer se upoštevajo tudi skotitve in pogini, porabe krme in proizvodnje gnoja iz BAT 29.

b) Zaključki o BAT za intenzivno rejo perutnine

BAT 32: Emisije amoniaka iz bivalnih objektov za brojlerje

Najboljša razpoložljiva tehnika opisana v BAT 32 za zmanjšanje emisij amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije:

- a) Prisilno prezračevanje in napajalni sistem brez iztekanja (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- b) Sistem za umetno sušenje nastilja z uporabo notranjega zraka (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- c) Naravno prezračevanje v kombinaciji z napajalnim sistemom brez iztekanja (v primeru polnih tal z globokim nastiljem).
- d) Nastilj na traku za gnoj in umetno sušenje z zrakom (v primeru nivojskih sistemov tal).
- e) Ogrevana in hlajena tla z nastiljem (pri kombiniranih sistemih).
- f) Uporaba sistemov za čiščenje zraka, kot so:

1. mokri pralnik s kislino,
2. dvostopenjski ali tristopenjski sistem za čiščenje zraka,
3. biološki pralnik plinov (ali biološki precejalni filter).

Upravljavec uporablja tehniko za zmanjševanje emisij amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za piščance brojlerje tako, da poteka reja piščancev brojlerjev (BTS reja) na polnih tleh z globokim nastiljem, naravnim in prisilnim prezračevanjem in napajalnim sistemom brez iztekanja. V hlevih so nameščeni rekuperatorji toplote. Naravno prezračevanje v kombinaciji z napajalnim sistemom brez iztekanja se izvaja tako, da se v začetni fazi reje in v primeru ekstremnih podnebnih razmer uporablja samo prisilno prezračevanje preko rekuperatorja. Pri reji se po programu BTS reje ob ugodnih podnebnih razmerah odprejo odprtine in piščancem se omogoči dostop na prosto (ograjen prostor). Tehnika e) se deloma izvaja, v hlevih je talno gretje.

Naslovni organ je presodil, da upravljavec izkazuje uporabo najboljše razpoložljive tehnike, ki je določena v točkah a), b), c) in deloma e) BAT 32 Zaključkov o BAT. Naslovni organ je v točki 2.1.5 izreka tega dovoljenja določil tehniko za zmanjšanje emisije amoniaka v zrak iz posameznega bivalnega objekta za brojlerje in v točki 2.2.1. izreka tega dovoljenja v Preglednici 1 točke 2.2.1 izreka tega dovoljenja določil mejno vrednost emisije za dušik, izraženo kot NH₃ iz Preglednice 3.2 BAT 32 Zaključkov o BAT.

4. Sodelovanje javnosti

Naslovni organ je skladno z določili 71. člena ZVO-1 javnosti zagotovil vpogled v vlogo in predloženo dokumentacijo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju. Naslovni organ je z javnim naznanilom št. 35407-4/2019-12 z dne 12. 10. 2020 v svetovnem spletu, državnem portalu e-uprava ter na sedežu Upravne enote Ptuj in Občine Kidričevo, obvestil javnost o vseh zahtevah iz drugega odstavka 71. člena ZVO-1. Javnost je bila obveščena, da je vpogled v vlogo za pridobitev okoljevarstvenega dovoljenja, pripadajoče zaključke o BAT in osnutek odločitve o okoljevarstvenem dovoljenju zagotovljen v prostorih Upravne enote Ptuj. Javnosti je bilo omogočeno dajanje mnenj in pripomb 30 dni od dneva začetka javne razgrnitve, to je od 19. 10. 2020 do 17. 11. 2020.

V tem času na Agencijo Republike Slovenije za okolje, Vojkova 1b, 1000 Ljubljana oziroma na gp.arso@gov.si ni bilo posredovanih nobenih pripomb.

5. Pravna podlaga za določitev mejnih vrednosti emisij, ukrepov za varstvo okolja in drugih obratovalnih pogojev, obveznosti v zvezi z izvajanjem obratovalnega monitoringa in poročanja ter razlogi za odločitev

K točki 1 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je ugotovil, da naprava obratuje v skladu s splošnimi zahtevami za obratovanje naprave iz ZVO-1, Uredbo o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, Zaključki o BAT in drugimi predpisi, ki urejajo okoljevarstvene zahteve za obratovanje naprave, zato je upravljavcu izdal okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja, v kateri se izvaja dejavnost intenzivne reje perutnine (piščancev brojlerjev) s proizvodno zmogljivostjo 200.000 mest.

Naslovni organ je upravljavcu v skladu s prvim odstavkom 74. člena ZVO-1 določil okoljevarstvene zahteve za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja zaradi zagotavljanja visoke stopnje varstva okolja kot celote, kot izhaja iz nadaljevanja obrazložitve.

K točki 2 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je na podlagi 17. člena ZVO-1 in na podlagi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08, 61/09 in 50/13) in Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 105/08), v točki 2 izreka tega dovoljenja določil zahteve v zvezi z emisijami snovi v zrak.

Naslovni organ je v točki 2.1.1 izreka tega dovoljenja določil ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije snovi v zrak na podlagi tretjega odstavka 33. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja.

Naslovni organ je v točki 2.1.2 izreka tega dovoljenja določil ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije celotnega prahu v zrak na podlagi 34. člena Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja.

Naslovni organ je v točki 2.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahteve za zmanjševanje nastanka emisije prahu iz posameznih bivalnih objektov za živali na podlagi točke a) in b)1 BAT 11 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 2.1.4 izreka tega dovoljenja določil ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje emisije vonjav iz naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja na podlagi točk a), b) in c) BAT 13 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 2.1.5 izreka tega dovoljenja določil tehniko reje za posamezno kategorijo živali oziroma tehniko za zmanjševanje emisije amoniaka iz posameznih bivalnih objektov za vzrejo brojlerjev, s katero upravljavec dosega raven emisij amoniaka za rejo brojlerjev iz Preglednice 1 iz točke 2.2.1 izreka tega dovoljenja na podlagi točk a), b), c) in delno e) ter Preglednice 3.2 BAT 32 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 2.2.1 izreka tega dovoljenja določil mejno vrednost emisijskega faktorja za določitev emisije dušika, izraženega kot NH₃, v zrak glede na vrsto reje na podlagi Preglednice 3.2, BAT 32 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točkah 2.3.1 in 2.3.2 izreka tega dovoljenja določil zahtevo v zvezi z načinom izvajanja monitoringa emisij snovi v zrak na podlagi točke c) BAT 25 za amoniak in na podlagi točke b) BAT 27 za celotni prah Zaključka o BAT ter v povezavi z 31. členom Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. Tehnika za monitoring amoniaka in za monitoring prahu je določena z oceno na podlagi emisijskih faktorjev, ki jih je upravljavec pridobil na podlagi podatkov, določenih v skladu z referenčnim dokumentom Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, 2017.

Naslovni organ je v točkah 2.4.1 in 2.4.2 izreka tega dovoljenja določil zahteve v zvezi s poročanjem na podlagi 21. člena Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu emisije snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja ter pogojih za njegovo izvajanje.

K točki 3 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je v točki 3.1.1 izreka tega dovoljenja določil zahtevo, da v napravi ne smejo nastajati industrijske odpadne vode, na podlagi strankine navedbe v vlogi, da v napravi industrijske odpadne vode ne bodo nastajale.

Naslovni organ je v točki 3.1.2 izreka tega dovoljenja na podlagi 26. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo, podatkov iz vloge in njene dopolnitve ter na podlagi dejstva, da naprava ne leži na aglomeraciji, v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 21. člena Uredbe o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode, določil podatke o lokaciji iztoka, največje količine odpadne vode iz naprave ter obveznost priklopa na javno kanalizacijo.

Naslovni organ je v točki 3.1.3 izreka tega dovoljenja določil obveznost čiščenja hlevov ter odvoz gnoja na podlagi podatkov iz vloge ter točke b) BAT 6 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 3.1.4 izreka tega dovoljenja določil obveznost zbiranja vode od pranja hlevov v zbiralnikih ter način ravnanja z njimi na podlagi strankinih navedb v vlogi ter v skladu s točko a) BAT 5 Zaključka o BAT, s točko b) BAT 6 Zaključka o BAT in s točko a) BAT 7 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 3.1.5 izreka tega dovoljenja določil obveznost zbiranja vode od pranja skrinj kadavrov v podzemnih zbiralnikih na podlagi strankinih navedb v vlogi, v povezavi s točko a) BAT 7 Zaključka o BAT in s točko b) BAT 7 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 3.1.6 izreka tega dovoljenja določil obveznost testiranja zbiralnikov na podlagi strankinih navedb v vlogi, posredno v povezavi s točko a) BAT 7 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 3.1.7 izreka tega dovoljenja določil obveznost odvajanja padavinske odpadne vode z manipulativnih površin na podlagi podatkov iz vloge, v povezavi s točko c) BAT 6 Zaključka o BAT ter v povezavi s štiriindvajseto točko 4. člena Uredbe o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih voda v vode in javno kanalizacijo.

K točki 4 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je v točki 4 izreka tega dovoljenja določil okoljevarstvene zahteve glede ravnanja z odpadki na podlagi Uredbe o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15, 69/15 in 129/20) in Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega (Uradni list RS, št. 57/15).

Naslovni organ je v točki 4.1.1 izreka tega dovoljenja določil zahteve za začasno skladiščenje odpadkov, na podlagi 10., 19. in 20. člena Uredbe o odpadkih.

Naslovni organ je v točki 4.1.2 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede skladiščenja nevarnih odpadkov, na podlagi 19. in 20. člena Uredbe o odpadkih.

Naslovni organ je v točki 4.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede nadaljnjega ravnanja z nastalimi odpadki na podlagi 24. člena Uredbe o odpadkih.

Na podlagi 28. člena Uredbe o odpadkih in četrte alineje petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, je naslovni organ v točki 4.2.1 izreka tega dovoljenja, določil zahteve za spremljanje nastajanja lastnih odpadkov in ravnanje z njimi.

Naslovni organ je v točki 4.3.1 izreka tega dovoljenja določil zahteve za preprečevanje, pripravo za ponovno uporabo, recikliranje in predelavo odpadkov na podlagi osme alineje petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

K točki 5 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je okoljevarstvene zahteve glede emisij hrupa določil v točki 5 izreka tega dovoljenja na podlagi 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, in predpisov, navedenih v nadaljevanju te obrazložitve.

Naslovni organ je v točki 5.1.1 izreka tega dovoljenja upravljavcu določil zahteve za obratovanje naprave iz točke 1 izreka tega dovoljenja na podlagi 7., 8., 9. in prvega odstavka 12. člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju in na podlagi Ocene obremenjenosti okolja s hrupom.

V točki 5.1.2 izreka tega dovoljenja je naslovni organ upravljavcu določil ukrepe varstva pred hrupom na podlagi 12. člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju.

Naslovni organ je v točki 5.1.3 izreka tega dovoljenja določil zahteve za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa iz BAT 10 Zaključkov o BAT.

Mejne vrednosti kazalcev hrupa L_{dan} , $L_{večer}$, $L_{noč}$ in L_{dvn} za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja je naslovni organ določil v točki 5.2.1 izreka tega dovoljenja na podlagi 5. člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, in sicer Preglednice 4 Priloge 1 te Uredbe.

Mejne vrednosti konične ravni hrupa L_1 za napravo iz točke 1 izreka tega dovoljenja je naslovni organ določil v točki 5.2.2 izreka tega dovoljenja na podlagi 5. člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, in sicer Preglednice 5 Priloge 1 te Uredbe.

Naslovni organ je v točki 5.3.1 izreka tega dovoljenja upravljavcu določil zahteve v zvezi z zagotavljanjem in obsegom izvajanja prvega ocenjevanja in obratovalnega monitoringa hrupa na podlagi prvega odstavka 14. člena Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju ter 6. in 8. člena Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje (Uradni list RS, št. 105/08).

Naslovni organ je v točki 5.3.2 izreka tega dovoljenja upravljavcu določil zahtevo za čas izvajanja prvega ocenjevanja hrupa na podlagi 7. člena Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje.

Zahtevo za pogostost izvajanja obratovalnega monitoringa hrupa je naslovni organ upravljavcu določil v točki 5.3.3 izreka tega dovoljenja na podlagi 9. člena Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje.

Naslovni organ je v točki 5.3.4 izreka tega dovoljenja upravljavcu določil zahtevo za posredovanje poročila o ocenjevanju hrupa Agenciji Republike Slovenije za okolje na podlagi 13. člena Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje.

K točki 6 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je na podlagi šestega odstavka 74. člena ZVO-1 v povezavi z osmim odstavkom 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, v točki 6.1 izreka tega dovoljenja potrdil prejeto Oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, št. 900219-avl z dne 25. 7. 2019, dopolnjena 7. 8. 2020, izdelal E-NET OKOLJE d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana, v skladu s 13. členom Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega. Upravljavec je k vlogi predložil Oceno možnosti onesnaženja tal in podzemne vode na podlagi drugega odstavka 22. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

Naslovni organ je v točki 6.2 izreka tega dovoljenja določil zahteve za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode v skladu z drugo in tretjo alinejo petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega.

V točki 6.2.1 izreka tega dovoljenja je naslovni organ na podlagi druge alineje petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, določil zahteve za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode iz prvega odstavka 7. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, in sicer, da mora upravljavec zagotavljati preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode tako, da zagotovi brezhibno in zanesljivo obratovanje naprave, izvaja tehnične ukrepe za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode, vodi vzdrževalni dnevnik o izvajanju tehničnih ukrepov iz druge alineje te točke izreka tega dovoljenja in zagotovi izvedbo rednih pregledov tehničnih ukrepov za preprečevanje onesnaževanja tal in podzemne vode vsakih pet let in le-to izvede po pravilih stroke kot to določa tretji odstavek 7. člena navedene uredbe.

Naslovni organ je v točki 6.2.2 izreka tega dovoljenja v skladu s tretjo alinejo petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, določil bistvene tehnične ukrepe za zagotavljanje varstva tal in podzemne vode iz ugotovitev in opisov možnosti onesnaženja tal in podzemne vode, podanih v Oceni možnosti onesnaženja tal in podzemne vode iz točke 6.1 izreka tega dovoljenja. Iz Ocene možnosti onesnaženja tal in podzemne iz točke 6.1 izreka tega dovoljenja izhaja, da se razkuževanje notranjih prostorov in opreme hlevov izvaja s strani usposobljenih izvajalcev, ki zagotavljajo tudi varen transport sredstev, ki vsebujejo nevarne snovi. V primeru razlitja sredstev za razkuževanje ni izpusta nevarnih snovi v okolje. Talne površine hlevov in transportnih poti so utrjene, vodo nepropustne. Vodi se evidenca o porabi nevarnih snovi; določeni so postopki za ukrepanje ob izlivu ali nesreči. Izvaja se predhodno čiščenje hlevov in opreme z visokotlačnimi čistilci tako, da se zmanjša poraba razkužila.

K točki 7 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je skladno z 9. točko drugega odstavka 74. člena ZVO-1, v povezavi z deveto alinejo petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, v točki 7.1 izreka tega dovoljenja določil ukrepe za čim višjo stopnjo varstva okolja kot celote, ki temeljijo na uporabi najboljših razpoložljivih tehnik iz Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 7.1.1 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede izvajanja in upoštevanja sistema ravnanja z okoljem na podlagi devete alineje petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, v povezavi z BAT 1, Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 7.1.2 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede dobrega gospodarjenja na podlagi najboljše razpoložljive tehnike za preprečevanje ali zmanjševanje okoljskega vpliva in izboljšanje splošnih značilnosti iz točk a), b), c), d) in e) BAT 2 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točkah 7.1.3 in 7.1.4 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede nadzorovane prehrane na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik za zmanjšanje skupnega izločenega dušika in fosforja iz točk a), b), c) in d) BAT 3 in točk a), b) in c) BAT 4 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točkah 7.1.5 in 7.1.6 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede učinkovite uporabe vode in energije na podlagi najboljših razpoložljivih tehnik iz točk a), b), c), d) in e) BAT 5 in točk a), b), c), d), e) in h) BAT 8 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 7.1.7 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede emisije iz celotnega proizvodnega procesa na podlagi najboljše razpoložljive tehnike za zmanjšanje emisij amoniaka iz celotnega proizvodnega procesa za rejo perutnine iz BAT 23 Zaključka o BAT.

Naslovni organ je v točki 7.1.8 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede spremljanja skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, na podlagi najboljše razpoložljive tehnike za monitoring skupnega dušika in skupnega fosforja, izločenih v gnoju, v skladu s točko a) BAT 24 Zaključka o BAT v povezavi s prvim in drugim odstavkom 101. člena ZVO-1.

Naslovni organ je v točki 7.1.9 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede vodenja evidence parametrov procesa na podlagi najboljše razpoložljive tehnike iz točk a), b), c), d), e) in f) BAT 29 Zaključka o BAT v povezavi s prvim in drugim odstavkom 101. člena ZVO-1.

Naslovni organ je v točki 7.1.10 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede poročanja zahtev iz točk 7.1.7., 7.1.8. in 7.1.9. izreka tega dovoljenja na podlagi BAT 23, 24 in 29 Zaključka o BAT.

V točki 7.2.1 izreka tega dovoljenja je naslovni organ določil ukrepe za preprečevanje nesreč ter omejitev in zmanjšanje njihovih posledic na podlagi sedme alineje petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, in na podlagi predloga ukrepov za preprečevanje nesreč in zmanjševanja njihovih posledic, ki ga je upravljavec predložil v predmetnem postopku.

Naslovni organ je v točkah 7.3.1 in 7.3.2 izreka tega dovoljenja določil zahteve glede izvajanja

ukrepov, s katerimi se zagotovi skladnost naprave z okoljevarstvenim dovoljenjem, če je kršeno in zahteve glede zaustavitve naprave ali njenega dela, če zaradi kršitve pogojev grozi neposredna nevarnost za zdravje ljudi ali povzročitev znatnega škodljivega vpliva na okolje na podlagi 5. in 6. točke drugega odstavka 74. člena ZVO-1.

Naslovni organ je v točki 7.3.3 izreka tega dovoljenja na podlagi tretje alineje šestega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, določil zahteve v zvezi s poročanjem v Evropski register izpustov in prenosov onesnaževal v skladu z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 166/2006 z dne 18. januarja 2006 o Evropskem registru izpustov in prenosov onesnaževal ter spremembi direktiv Sveta 91/689/EGS in 96/61/ES (UL L št. 33 z dne 4. 2. 2006, str. 1), zadnjič spremenjeno z Uredbo (ES) št. 596/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz člena 251 Pogodbe, Sklepu Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom - Prilagoditev regulativnemu postopku s pregledom - četrta del (UL L št. 188 z dne 18. 7. 2009, str. 14).

K točki 8 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Ukrepe za preprečevanje in nadzor nad izrednimi razmerami pri obratovanju naprave ter za zmanjševanje njihovih posledic je naslovni organ določil skladno s peto alinejo petega odstavka 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, ter na podlagi Referenčnega dokumenta o najboljših razpoložljivih tehnikah za intenzivno rejo perutnino in prašičev, in sicer je v točki 8.1 izreka tega dovoljenja določil zahteve v zvezi z vzdrževanjem, razkuževanjem, nadzorom nad rejo za primer izrednih situacij.

K točki 9 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

Naslovni organ je v točki 9.1 izreka tega dovoljenja določil, da mora upravljavec skladno s sedmim odstavkom 24. člena Uredbe o vrsti dejavnosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, najkasneje v 30 dneh od nastanka spremembe obvestiti naslovni organ o spremembah, ki se nanašajo na upravljavca.

Naslovni organ je v točki 9.2 izreka tega dovoljenja določil, da mora upravljavec vsako nameravano spremembo v obratovanju naprave, povezano z delovanjem ali razširitvijo naprave, ki lahko vpliva na okolje, skladno s 77. členom ZVO-1 pisno prijaviti naslovnemu organu, kar izkazuje s potrdilom o oddani pošiljki.

V točki 9.3 izreka tega dovoljenja je naslovni organ določil, da mora upravljavec, ob stečaju pa stečajni upravitelj, naslovni organ na podlagi 81. člena ZVO-1 pisno obvestiti o nameri dokončnega prenehanja obratovanja naprave, kar izkazuje s potrdilom o oddani pošiljki.

K točki 10 izreka okoljevarstvenega dovoljenja

V skladu s petim odstavkom 213. člena v povezavi s 118. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06-ZUP-UPB2, 105/06-ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13) je bilo treba odločiti tudi o stroških postopka. Glede na to, da v tem postopku stroški niso nastali, je bilo o njih odločeno, kot izhaja iz točke 10.1 izreka tega dovoljenja.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, Ljubljana, v roku 15 dni od dneva vročitve te odločbe. Pritožba se vloži pisno ali poda ustno na zapisnik pri Agenciji Republike Slovenije za okolje, Vojkova cesta 1b, 1000 Ljubljana. Za pritožbo se plača upravna taksa v višini 18,10 EUR. Upravno takso se plača v gotovini ali drugim veljavnim plačilnim instrumentom in o plačilu predloži ustrezno potrdilo.

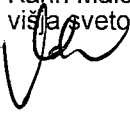
Upravna taksa se lahko plača na podračun javnofinančnih prihodkov z nazivom: Upravne takse – državne in številko računa: 0110 0100 0315 637 z navedbo reference: 11 25518-7111002-35407020.

Pri nastanku vsebine tega dokumenta so sodelovale naslednje uradne osebe:

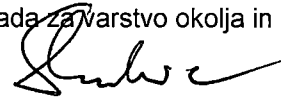
Nives Stele, podsekretarka
Zvonka Špicar, sekretarka
Mateja Jelovčan, višja svetovalka II
Janez Jeram, podsekretar

Postopek vodila:

Karin Malc
višja svetovalka I

mag. Miha Skubic
direktor Urada za varstvo okolja in narave

Vročiti:

- pooblaščenca upravljavca: E-NET OKOLJE, d.o.o., Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana (za: PERŠUH, vzreja perutnine, trgovina in storitve, d.o.o., Župečja vas 1d, 2324 Lovrenc na Dravskem polju) – osebno.

Poslati po 4. odstavku 72. člena ZVO-1:

- Občina Kidričevo, Kopališka ulica 14, 2325 Kidričevo – po elektronski pošti (obcina@kidricevo.si),
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor, Inšpekcija za okolje in naravo, Dunajska cesta 58, 1000 Ljubljana - po elektronski pošti (gp.irsop@gov.si).